Халқ сўзи

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган ● WWW.XS.UZ ● E-mail: Info@xs.uz ● 2014 йил 7 июнь, № 110 (6040) Шанба

Озиқ-овқат дастури:

МАМЛАКАТ ТАРАҚҚИЁТИ, ИҚТИСОДИЁТ БАРҚАРОРЛИГИ ВА ФАРОВОНЛИКНИНГ МУСТАҲКАМ АСОСИ

Кеча Тошкент шаҳридаги муҳташам Симпозиумлар саройида Президентимиз Ислом Каримов ташаббуси билан ташкил этилган "Ўзбекистонда озиқ-овқат дастурини амалга оширишнинг муҳим захиралари" мавзуида халқаро конференция бўлиб ўтди.

Халқаро форумнинг очилишида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов нутқ сўзлади.

(Давоми 3-бетда).

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ «ЎЗБЕКИСТОНДА ОЗИҚ-ОВҚАТ ДАСТУРИНИ АМАЛГА ОШИРИШНИНГ МУҲИМ ЗАХИРАЛАРИ» МАВЗУСИДАГИ ХАЛҚАРО КОНФЕРЕНЦИЯНИНГ ОЧИЛИШ МАРОСИМИДАГИ НУТҚИ

Ҳурматли конференция иштирокчилари, хонимлар ва жаноблар!

Сиз, азиз меҳмонларимизни, халқаро конференция иштирокчиларини — нуфузли халқаро ташкилотлар, хорижий давлатлар ҳукуматлари вакиллари, олимлар ва мутахассис-амалиётчилар, иқтисодиётнинг аграр секторида фаолият кўрсатаётган компаниялар, банклар ва бошқа молия институтлари раҳбарларини қутлаш ва мазкур форумда қатнашаётганингиз учун юксак ҳурмат-эҳтиром ва самимий миннатдорлик билдириш менга катта мамнуният бағишлайди.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги ташкилоти (ФАО) бош директори Жозе Грациану да Силва, Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти Европа минтақавий бюроси директори Жужанна Якоб, Осиё тараққиёт банки вице-президенти Вен Сай Чжанг, Европа Иттифоқининг Марказий Осиё бўйича махсус вакили Януш Херман, Ислом ҳамкорлик ташкилоти бош котибининг ўринбосари Ҳамид Опелоер, Халқаро узумчилик ва виночилик ташкилоти бош директори Жан-Мари Оран, Жаҳон банкининг Марказий Осиёда барқарор ривожланиш масалалари бўйича бўлими раҳбари Лоран Дебр, Ислом тараққиёт банкининг Қишлоқ хўжалигини ривожлантириш департаменти директори Демба Ба, Бельгия Парламенти Сенатининг аъзоси Доминик Тильманс, Болгария қишлоқ хўжалиги ва озиқ-овқат вазири Димитар Греков ва форумдаги иштироки билан бугунги анжуманимизнинг аҳамиятини янада ошираётган бошқа қадрли меҳмонларимизга алоҳида миннатдорлик билдираман.

Конференцияда 40 та мамлакатдан ва 20 та халқаро ташкилотдан 200 нафардан зиёд меҳмон иштирок этмоқда.

Муҳтарам анжуман қатнашчилари!

Озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш бўйича ўтказилаётган халқаро эксперт тадқиқотлари жаҳонда ва унинг айрим минтақаларида ушбу муаммо билан боғлиқ мураккаб вазият юзага келаётгани жиддий ташвиш ва хавотир уйғотаётганини кўрсатмоқда. Бугунги кунда мазкур муаммо жаҳон ҳамжамияти учун ўта долзарб ва жиддий таҳдидлар қаторига киритилмоқда.

БМТнинг Озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги ташкилоти ҳамда Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти маълумотларига кўра, ҳозирги вақтда дунёда 840 миллиондан ортиқ киши, яъни деярли ҳар саккиз одамнинг бири тўйиб овқатланмаяпти, сайёрамиз аҳолисининг 30 фоизидан зиёди тўлақонли равишда овқатланмаслик, энг асосий микроэлемент ва витаминлар етишмаслиги муаммосини бошидан кечирмоқда. Ана шундай сабаблар туфайли 160 миллиондан ортиқ бола бўйининг ўсиши, жисмоний ва интеллектуал ривожланишига доир камчиликлардан азият чекмоқда.

2008 йилда бошланган инқироз билан боғлиқ воқеалар барчамизнинг эсимизда, ўшанда жаҳон миқёсида нарх-наво кўтарилиб, озиқ-овқат таъминотида узилишлар юзага келгани Осиё, Африка ва Лотин Америкасининг кўплаб давлатларида норозилик ва оммавий тартибсизликларга сабаб бўлган, бутун дунёда барқарорликка нисбатан жиддий хавф-хатарга айланган эди.

Ер юзи аҳолисининг тез кўпайиб бораётгани билан озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажмининг ўсиш имкониятлари чеклангани ўртасидаги тафовут озиқ-овқат дастурини ҳал этиш масаласи йилдан-йилга кескинлашиб бораётганининг асосий сабаби экани ҳақида бугун ортиқча гапиришнинг ҳожати йўқ, деб ўйлайман.

Содда қилиб айтганда, озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажмининг ўсиши аҳоли сони ва эҳтиёжларининг ўсишидан ортда қолмоқда.

Бу тафовут, аввало, озиқ-овқат маҳсулотларини жадал ишлаб чиқариш учун тегишли шароитлар мавжуд бўлмаган мамлакат ва ҳудудларда чуқурлашиб бормоқда.

Бу ўринда гап, биринчи навбатда, атроф-муҳитнинг экологик жиҳатдан бузилиши ҳамон давом этаётгани, иқлим ўзгаришларининг олдиндан айтиб бўлмайдиган оқибатлари, тез-тез такрорланаётган қурғоқчилик ва сув ресурслари тақчиллиги, жумладан, суғориш учун ер ости сувларининг тугаб бораётгани, ирригация, мелиорация ва ерларнинг унумдорлигини қайта тиклашга йўналтириладиган инвестицияларнинг етарли эмаслиги ҳақида бормоқда.

Ерларнинг экологик жиҳатдан бузилиши кимёвий моддалар, минерал ўғит ва пестицидларни тинимсиз ишлатиш оқибатида янада кучаймоқда. Буларнинг қаторига урбанизация, яъни шаҳарлашув жараёнлари, аҳолининг қишлоқлардан шаҳарларга кўчиши билан боғлиқ муаммолар ҳам қўшилмоқда. Натижада озиқ-овқат маҳсулотлари етиштириш учун экин майдонлари сезиларли даражада қисқариб кетмоқда.

Шунингдек, Хитой, Ҳиндистон каби Осиёнинг бир қатор мамлакатларида аҳоли даромадларининг жадал суръатлар билан кўпайиб, шунга мос равишда озиқ-овқат маҳсулотларини истеъмол қилиш ҳажми ортиб бораётганини ҳам эътибордан соқит қилиб бўлмайди. Озиқ-овқат маҳсулотларини "даладан дастурхонга" схемаси бўйича истеъмолчига етказиб беришда улкан йўқотишларга йўл қўйилмоқда. БМТнинг Озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги ташкилоти маълумотларига кўра, ҳар йили дунё бўйича қарийб 1,3 миллиард тонна миқдоридаги салкам 1 триллион долларлик озиқ-овқат маҳсулотлари шу тариқа бой берилади.

Объектив реал ҳолат ана шундай бўлиб, айниқса, бу муаммо ғоят кескин бўлиб турган минтақа ва ҳудудларда озиқ-овқат хавфсизлиги прогнози ва муаммолари ҳақида сўз борганда, бу ҳақиқатни ҳисобга олиш керак.

Эътиборингизни яна бир муҳим масалага қаратмоқчиман: бу принципиал муҳим масала бўлиб, уни инобатга олмасдан туриб, аҳолини озиқ-овқат билан тўлақонли таъминлаш муаммосини муҳокама қилишнинг ўзи мантиқсиз бўлур эди.

Озиқ-овқат маҳсулотларига бўлган меъёрдаги эҳтиёжни аниқлашда мутаносиб рацион асосида овқатланишни таъминлаш вазифаси фақат меъёрдаги калорияга эга бўлган ва ҳар куни истеъмол қилинадиган озиқ-овқат маҳсулотларидан иборат эмаслигини эътиборга олиш ўта муҳимдир.

Тўлақонли овқатланиш кўп жиҳатдан унинг таркибига, истеъмол қилинадиган озиқ-овқат маҳсулотларининг инсоннинг нормал ривожланиши ва фаолият юритиши, **унинг организмида тўғри модда алмашинуви, саломатликни мустаҳкамлаш, касалликларнинг олдини олиш, кексайиш жараёнини секинлаштириш ва умрни узайтириш** учун зарур бўладиган тўйимли ва сифатли моддалар билан керакли даражада таъминланишига боғлиқ.

Бу борада овқат билан бирга ўрнини ҳеч нарса босолмайдиган аминокислоталар, витаминлар, минерал моддалар, микроэлементлар ва организмда ўз-ўзидан ҳосил бўлмайдиган бошқа моддаларнинг ҳам истеъмол қилиниши инсон ҳаёти учун энг муҳим аҳамиятга эгадир.

Ана шу фойдали моддалар, витамин ва микроэлементлар катта миқдорда фақатгина сабзавотлар, мева ва узум таркибида бўлади ва уларнинг ўрнини бошқа ҳеч қандай маҳсулот боса олмайди.

Бошқача айтганда, инсон саломатлиги, унинг узоқ ва баракали умр кўриши тўғри ва мутаносиб рацион асосида овқатланишни таъминлаш билан чамбарчас боғлиқ экани, мева ва сабзавотлар унинг энг муҳим таркибий қисми бўлиши лозимлиги ҳеч кимга сир эмас.

Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти маълумотлари шундан далолат берадики, бугунги кунда ривожланаётган мамлакатларда бир киши учун тавсия этилган кундалик 400 грамм ўрнига жуда кам миқдорда — бор-йўғи 150-200 грамм мева ва сабзавот истеъмол қилинмоқда.

Халқаро диетологларнинг тавсиясига кўра, инсон истеъмол қиладиган озиқ-овқатнинг камида 50 фоизини мева ва сабзавотлар ташкил этиши зарур.

Ҳурматли конференция иштирокчилари!

Юқорида баён қилинган фикрларни умумлаштирган ҳолда, **биз мазкур форумнинг мақсад ва вазифаларини сиз, анжуман қатнашчиларини Ўзбекистонда сабзавот, мева ва узум етиштириш бўйича тўпланган катта тажриба ва салоҳият билан, уларнинг дунё селекциясида ўхшаши бўлмаган жуда бой, хилма-хил навлари, бетакрор сифати билан таништириш, озиқ-овқат соҳасидаги мавжуд муаммоларни ечишда ва глобал озиқ-овқат дастурини ҳаётга татбиқ этишда Ўзбекистоннинг қўшаётган ҳиссасини ошириш имкониятларини муҳокама этишдан иборат деб биламиз.**

Барчамизга яхши маълумки, мамлакатда етиштириладиган озиқ-овқат экинларининг аҳволи, истиқболи ва турлари, улардан олинадиган ҳосилнинг мазали таъми ва фойдали хусусиятлари, уларнинг миллий иқтисодиёт ва экспортда тутадиган ўрни, биринчи навбатда, шу давлатнинг географик жойлашуви, унинг тупроқ-иқлим шароитига ва албатта шаклланган деҳқончилик маданияти ва савиясига, керак бўлса, муайян маҳсулотни етиштириш маҳоратига, бундай маҳсулотларнинг маҳаллий ва хорижий бозорларда нечоғлиқ харидоргир бўлишига боғлиқ.

Ҳақиқатан ҳам, Ўзбекистоннинг ноёб тупроқ-иқлим шароити, мамлакатимизда қуёшли кунлар бир йилда ўртача 320 кун бўлиши, барча тўрт фаслнинг изчил алмашинуви кенг турдаги юқори сифатли мева ва сабзавотларнинг асосий навларини етиштириш учун қулай имкониятлар яратади.

Мамлакатимиз қишлоқ хўжалиги мавсумининг ўзига хос хусусияти шундаки, бу мавсум янги кўкатлар табиий шароитда етиладиган март ойининг дастлабки кунларидан бошланиб, бутун йил мобайнида, бозорларга узум, қовун, хурмо ва беҳининг кечки навлари етказиб бериладиган декабрь ойининг бошига қадар давом этади. Бу эса Ўзбекистонни мева-сабзавот ва полиз маҳсулотлари билан деярли йил давомида барқарор таъминлайдиган ишончли базага эга бўлган мамлакатга айлантиради.

Сиз, муҳтарам меҳмонларга яна бир сирни айтмоқчиман. **Жаҳонда камдан-кам учрайдиган табиий ва тупроқ-иқлим шароитларининг уйғунлиги туфайли дунёдаги энг мазали ва энг фойдали мева-сабзавотлар фақат бизнинг минтақамизда етиштирилиши мумкин.**

Чиндан ҳам, бизнинг меваларимиздан татиб кўрган ҳар қандай одам, ўйлайманки, менинг фикримга қўшилади. Барчамиз ҳам ўз юртимизда етиштириладиган мева-сабзавотларни хуш кўрамиз, албатта. Бироқ дунёнинг ҳар бир гўшасида ҳам шундай қулай об-ҳаво, иқлим, тупроқ шароитлари мавжуд эмас. Бундан ташқари, бу борада олимлар ҳозиргача аниқ таърифлаб бера олмайдиган кўпгина бошқа бир-бирига боғлиқ омиллар ҳам борки, уларнинг ҳар қайсиси ўзгача таъсирга эга. Бу маҳсулотлар фойдали микроэлементларга жуда бой ва қадимда Ибн Сино турли касалликларни даволаш учун айнан мева ва сабзавотлардан фойдаланган, чунки у замонларда кимёвий дори-дармонлар мавжуд бўлмаган, беморлар табиий воситалар ёрдамида даволанган.

(Давоми 2-бетда).

ОҚСАРОЙДА ҚАБУЛ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 6 июнь куни Оқсаройда БМТнинг Озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги ташкилоти (ФАО) бош директори Жозе Грациану да Силвани қабул қилди.

Давлатимиз раҳбари "Ўзбекистонда озиқ-овқат дастурини амалга оширишнинг муҳим захиралари" мавзуидаги халқаро конференциядаги фаол иштироки учун меҳмонга миннатдорлик билдирди. Президентимиз ФАО озиқ-овқат хавфсизлиги ва қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга доир халқаро сиёсат ва тадбирларни ишлаб чиқиш борасида жаҳон ҳамжамиятининг муҳим институти эканини қайд этди.

Ўзбекистон БМТнинг Озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги ташкилотига аъзо бўлган 2001 йилдан буён мамлакатимизда саккизта миллий ва минтақавий лойиҳа амалга оширилди. Айни пайтда миллий ва минтақавий аҳамиятга молик яна бешта лойиҳа ҳаётга татбиқ этилмоқда.

Учрашувда ФАО асосий озиқ-овқат маҳсулотлари ва қишлоқ хўжалиги ресурслари бўйича халқаро ва минтақавий мувозанатни шакллантириш, ривожланаётган мамлакатларга энг илғор селекция ва ерга ишлов бериш усуллари, замонавий қишлоқ хўжалиги техникаси ва асбоб-ускуналари ишлаб чиқариш технологияларини жалб этишда, тўғри ва тўйимли овқатланишни таъминлаш масаласини халқаро даражага кўтаришда муҳим ўрин тутиши таъкидланди.

Ўзбекистонда БМТнинг Озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги ташкилоти билан ҳамкорликда мутахассислар тайёрланмоқда, сувни тежаш ва сув ресурсларини бошқариш бўйича замонавий технологиялар жорий этилмоқда. Ерга ишлов бериш, селекция ва уруғчилик, шунингдек, чўлланиш ва ернинг емирилишига қарши курашишнинг илғор усуллари татбиқ этилмоқда.

Учрашувда ташкилот раҳбарининг Ўзбекистонга илк ташрифи чоғида Тошкентда ФАО ваколатхонасининг очилгани мамлакатимиз қишлоқ хўжалиги салоҳиятини юксалтиришга йўналтирилган ҳамкорликни янада кенгайтиришга хизмат қилиши алоҳида қайд этилди.

Суҳбат давомида озиқ-овқат таъминоти, қишлоқ хўжалигини ривожлантириш, озиқ-овқат экинларининг қурғоқчиликка чидамли янги навлари ва деҳқончиликнинг замонавий усулларини жорий этиш масалалари юзасидан атрофлича фикр алмашилди.

Жозе Грациану да Силва самимий қабул ва конференциянинг юксак савияда ташкил этилгани учун Президентимизга миннатдорлик изҳор этди. Мазкур форум озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш ҳамда қишлоқ хўжалигини ривожлантириш каби долзарб муаммоларни ҳал қилишда муҳим аҳамият касб этишига ишонч билдирди. Меҳмон ФАО Ўзбекистон билан ҳамкорликни янада ривожлантириш ва кенгайтиришга тайёр эканини яна бир бор таъкидлади.

(ЎзА).

ХАЛҚАРО ТАШКИЛОТ ВАКОЛАТХОНАСИ ОЧИЛДИ

"Ўзбекистонда озиқ-овқат дастурини амалга оширишнинг муҳим захиралари" мавзуидаги халқаро конференцияда иштирок этиш учун мамлакатимизга келган БМТнинг Озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги ташкилоти бош директори Жозе Грациану да Силва Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Шавкат Мирзиёев билан учрашди.

Ўзбекистон БМТнинг Озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги ташкилотига (Food and Agriculture Organization — FAO) 2001 йилда аъзо бўлган. Ўтган давр мобайнида ўзаро ҳамкорликда қурғоқчиликка қарши курашиш, ер деградациясининг олдини олиш, ўрмон хўжалигини ҳамда сабзавот уруғчилигини ривожлантириш, сувдан фойдаланишнинг тежамкор технологияларини жорий этишга оид ишлар амалга оширилган. Бугунги кунда балиқчилик ва аквакультурани ривожлантириш, тоғли ҳудудларда дарё ҳавзаларини барқарор бошқариш, зараркунандаларга қарши курашиш бўйича қатор лойиҳалар ҳаётга татбиқ этилмоқда.

Мулоқот чоғида ўзаро ҳамкорликни янада ривожлантириш юзасидан фикр алмашилди.

— Мустақиллик йилларида Ўзбекистон пахта монокультурасига асосланган республикадан иқтисодий салоҳиятини кенг намоён этаётган, барча соҳалар изчил ривожланаётган мамлакатга айланди, — деди Жозе Грациану да Силва. — Озиқ-овқат экинлари майдони кенгайтирилаётгани, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш ва уларни қайта ишлаш саноати жадал ривожланаётгани эътиборга сазовор. Бу нафақат Ўзбекистон, балки бошқа мамлакатларда ҳам озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлашда муҳим аҳамият касб этади.

Тошкентда БМТнинг Озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги ташкилоти ваколатхонаси очилди.

Шу муносабат билан бўлиб ўтган тадбирда вазирлик ва идоралар раҳбарлари, дипломатик корпус вакиллари, соҳа мутахассислари иштирок этди.

Мамлакатимизда БМТнинг қатор таркибий тузилмалари — Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти, Болалар жамғармаси, Аҳолишунослик жамғармаси, Таълим, фан ва маданият масалалари бўйича ташкилоти, Тараққиёт дастури, ОИВ/ОИТС бўйича бирлашган дастури ваколатхоналари фаолият кўрсатаётир. Пойтахтимизда БМТнинг яна бир нуфузли органи — Озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги ташкилоти ваколатхонасининг очилиши ўзаро ҳамкорлик кўламини кенгайтиради. Мазкур ваколатхона мамлакатимизда қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш, соҳа ходимларининг малакасини ошириш, жаҳоннинг илғор тажрибаларини ўрганиш ва мамлакатимизнинг бу борадаги ютуқларини кенг ёйишга хизмат қилади.

А. САМАДОВ,
ЎзА мухбири.

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ «ЎЗБЕКИСТОНДА ОЗИҚ-ОВҚАТ ДАСТУРИНИ АМАЛГА ОШИРИШНИНГ МУҲИМ ЗАХИРАЛАРИ» МАВЗУСИДАГИ ХАЛҚАРО КОНФЕРЕНЦИЯНИНГ ОЧИЛИШ МАРОСИМИДАГИ НУТҚИ

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

Бу эса, энг аввало, сабзавот, мева, турли гиёҳ ва ўсимликлардир. Бугунги кунда ҳам қишлоқларимиздаги халқ табиблари бундай воситалардан қандай фойдаланиш, баъзи бир хасталикларни қай усулда даволашни яхши биладилар. Мен сизларни бизнинг мева-сабзавотларимизни татиб кўришга таклиф қилар эканман, авваламбор, уларнинг ана шу хусусиятларини назарда тутаман.

Экспертларнинг маълумотларига кўра, бизнинг шароитимизда етиштирилган мева-сабзавотлар бебаҳо истеъмол хусусиятлари, яъни таркибида табиий шакар, амино ва органик кислоталар, саломатлик учун энг муҳим бўлган микроэлементлар ва озиқ-овқат рационида ўрнини алмаштириб бўлмайдиган турли биологик моддаларга бойлиги билан бошқа минтақаларда етиштирилган ана шундай маҳсулотлардан сезиларли равишда юқори туради.

Ўзбекистонда етиштириладиган мева ва сабзавотларнинг фақат уларга хос бўлган хусусиятлари ва тўйимлилик даражаси ҳақида гапирганда, шуни қайд этиш керакки, мамлакатимиз селекционерлари сабзавот, полиз экинлари ва картошканинг 170 дан ортиқ навини, мева ва резавор экинлар ва узумнинг 175 та янги навини яратдилар.

Ўзбекистон қадимдан ўзининг ўрик, шафтоли, олхўри, нок, гилос, анжир, анор, беҳи, узум, помидор, бодринг, пиёз, саримсоқ пиёз ва бошқа кўплаб мева ва сабзавотлари, беқиёс мазаси ва хушбўй ҳиди билан ажралиб турадиган қовунлари билан маълуму машҳурдир.

Ўзбекистонда шаклланган кўп асрлик анъанавий сабзавотчилик ва боғдорчилик маданияти азалдан маҳаллий ўғитлардан фойдаланишни кўзда тутадиган биологик деҳқончилик принципларига асосланган. Бу генларни модификация қилиш технологияларини қўлламасдан, жуда мазали таъмга ва истеъмол хусусиятларига эга бўлган экологик тоза мева ва сабзавотлар етиштириш имконини беради.

Айни масалага алоҳида тўхталиб ўтиш мумкин, лекин бу мавзу дунёда анчагина долзарб бўлиб, шу ҳақда турли, баъзан ҳатто қарама-қарши фикрлар ҳам мавжуд. Менинг назаримда, генларни модификация қилиш технологиялари, умуман олганда, яхши ниятда юзага келган, яъни ҳосилдорлик ҳажмини оширишга қаратилган. Лекин бундай технологиялар инсон саломатлигига зиён етказмаётгани, ўн ёки йигирма йилдан кейин салбий оқибатларни келтириб чиқармаслиги аниқ исботланмагунга қадар, мен бу масала билан ҳозир фаол шуғулланаётганларга бу ишларга жуда берилиб кетмасликни тавсия қилган бўлардим. Бунда, ўйлашимча, энг аввало тижорат, ҳатто эгоистик мақсадлар кўпинча устунлик қилади. Менинг шахсий фикрим шуки, бу масала устида ҳар томонлама чуқур ўйлаб кўриш лозим.

Биз минерал ўғитлар, пестицидлар ва шу каби воситаларнинг ўрнига доимо қўллаб келаётган ва биз учун устувор бўлган органик ўғитлардан фойдаланишни афзал деб биламиз. Бошқа кимёвий воситалар қишлоқ хўжалиги зараркунандаларига қарши курашишда ишлатилиши мумкин. Лекин улардан стимулятор, яъни экинни тез ривожлантирадиган восита сифатида фойдаланиш умуман мумкин эмас, чунки бу борада энг яхши, синалган восита — бу органик ўғитлардир.

Шунинг учун ҳам саховатли ўзбек заминида етиштириладиган мева ва сабзавотлар юқори нуфузга эга бўлган ҳақиқий брендга — товар белгисига айланиб, бу маҳсулотларни сотиб оладиган мамлакатларда улар юксак рақобатдошлиги билан ажралиб туради.

Мустақил тараққиётимизнинг ўтган қисқа даврида Ўзбекистонда амалга оширилган улкан ислоҳотлар қишлоқ хўжалигини тубдан диверсификация қилиш ва аҳолимизни асосий озиқ-овқат маҳсулотлари билан тўлиқ таъминлаш, уларни катта миқдорда экспорт қилишни йўлга қўйиш имконини берди.

Ўтган асрнинг 90-йиллари бошида собиқ Совет Иттифоқи таркибида бўлган мамлакатимиз қишлоқ хўжалиги фақат битта экин — бутунлай пахта толаси етиштиришга йўналтирилгани ва биз ушбу маҳсулот билан бутун социалистик лагерни деярли тўла таъминлаганимиз эътиборга олинадиган бўлса, юқорида қайд этилган муваффақиятлар нақадар муҳим экани яққол аён бўлади.

1990-йилларда экин майдонларимизнинг қарийб 90 фоизига қадар пахта экилгани ҳеч кимга сир эмас. Шу боис деярли ҳеч қандай алмашлаб экиш деган нарса бўлган эмас. Тупроқ кучсизланиб бораверган, фақат битта мақсадда бешафқат ишлатилган.

Ўшанда собиқ марказда "меҳнат тақсимоти" деган принцип ҳукмрон эди. Яъни собиқ республикалардан қай бири гўшт, яна бири буғдой, яна кимдир бошқа товарларни иқтисодий оғир шароитда энг қимматли, ноёб молга айланиб қоладиган маҳсулотларни ишлаб чиқарарди. Бизнинг чекимизга эса, пахта етиштириш тушган бўлиб, унинг ҳажми йилдан-йилга ортиб борарди. Лекин, афсуски, бизга ваъда қилинган озиқ-овқат маҳсулотлари белгиланган миқдор ва муддатда етиб келмасди.

Ўша пайтларда биз Ўзбекистонда етиштирилаётган қарийб 6 миллион тонна пахтанинг атиги 8-10 фоизини ўзимизда қайта ишлардик, қолган қисми эса бошқа давлатларда қайта ишланарди. Натижада асосий фойда пахта хом ашёсини қайта ишлаган мамлакатларга келиб тушарди.

Агар шу нуқтаи назардан қарайдиган бўлсак, ўша даврда Ўзбекистонни озиқ-овқат билан тўла таъминлаш тўғрисида ҳеч қандай гап ҳам бўлиши мумкин эмас эди. Шу сабабли биз асосий озиқ-овқат товарлари, жумладан, буғдой, ёрма, гўшт ва сут маҳсулотлари, тухум ва шакарнинг асосий қисмини четдан олиб келишга мажбур эдик.

Совет даврида пахта яккаҳокимлиги ва қишлоқ хўжалигини бир ёқлама ривожлантириш натижасида унумдор ерлар ва ажойиб табиий-иқлим шароитига эга бўлган Ўзбекистонда аҳоли жон бошига гўшт ва сут маҳсулотлари, ғалла ва ҳатто мева-сабзавот ва картошка истеъмол қилиш собиқ Иттифоқнинг бошқа республикаларига қараганда икки баробар камайиб кетган эди.

Бу борада кўрилган чора-тадбирлар туфайли биз ғўза экиладиган майдонларни икки баробар қисқартирдик ва пахта етиштиришни 6 миллион тоннадан 3 миллион тоннадан сал кўпроқ бўлган даражагача камайтирдик. Пахтадан бўшаган ерларни озиқ-овқат экинлари учун ажратиб бердик.

Мамлакатимизда қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини ислоҳ қилишнинг асосий негизини кенг кўламли институционал ўзгаришлар ташкил этди, уларнинг мазмун-моҳияти маъмурий ва режали-тақсимот тизимидан воз кечиш ва бозор муносабатларига ўтишдан иборат эди.

Қишлоқ хўжалиги ерлари янгитдан ташкил этилган хусусий фермер хўжаликларига ижара асосида ер участкалари ажратиш орқали, давлат томонидан зарур имтиёз ва преференциялар яратиш йўли билан берилди. Хусусан, фермерлар соддалаштирилган солиқ солиш тизимидан фойдаланмоқда — улар фақат битта солиқ, яъни ягона ер солиғини тўлашмоқда. Фермерлар учун ажратиладиган кредитлар ставкаси 5 фоиздан ошмайди.

Фермер хўжаликларига барча турдаги зарур хизматлар кўрсатадиган ишончли бозор инфратузилмасининг ташкил этилгани қишлоқ хўжалиги самарадорлигини оширишда муҳим роль ўйнамоқда. Айни пайтда қишлоқ жойларда 1,5 мингдан зиёд минибанк, қарийб 2 мингта машина-трактор парки, ёқилғи ва минерал ўғит сотиш бўйича 2,5 мингга яқин пункт хизмат кўрсатмоқда. Бундан ташқари, 1,5 мингта сувдан фойдаланувчилар уюшмаси, 350 дан ортиқ консалтинг марказлари ташкил этилди.

Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқарувчиларини замонавий техника билан таъминлаш учун Германиянинг "Клаас" ва "Лемкен" компаниялари билан ҳамкорликда мамлакатимизда энг замонавий тракторлар, ғалла ўрадиган комбайнлар, плуг ва бошқа тиркама ускуналар ишлаб чиқарилмоқда.

Ўзбекистоннинг кўплаб минтақалари қисқа муддатда жаҳон бозорида харидоргир бўлган мева ва сабзавот маҳсулотлари етиштирадиган ва экспорт қиладиган ҳудудларга айланди. Юртимизда юқори ҳосил берадиган интенсив боғлар ташкил қилинди, томчилатиб суғориш тизими жорий этилди. Фақатгина ўтган йили узумчиликни янада ривожлантириш бўйича қабул қилинган дастурда токзорларни 1,3 баробар кўпайтириш кўзда тутилган.

Истиқлол йилларида, яъни ўтган 22 йил давомида қишлоқ хўжалигида амалга оширилган туб ислоҳотлар натижасида ғалла етиштириш ҳажми 1 миллион тоннадан 7,8 миллион тоннага етди ва Ўзбекистон ғалла экспорт қиладиган мамлакатлар қаторидан жой эгаллади.

Авваллари биз аҳолимизни боқиш учун 5 миллион тонна буғдойни четдан сотиб олишга мажбур эдик. Эндиликда эса биз ғалла мустақиллигига эришибгина қолмасдан, жуда сифатли буғдойни қўшни давлатларга экспорт қилишга ҳам муваффақ бўлмоқдамиз.

Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми 2 баробардан зиёд ошди. Бу мамлакатимиз аҳолисининг қарийб 10 миллион кишига ёки 30 фоиздан ортиқ кўпайишига қарамасдан, жон бошига тўғри келадиган гўшт истеъмолини 1,3 баробар, сут ва сут маҳсулотларини 1,6 карра, картошкани 1,7 баробар, сабзавотларни 2 мартадан зиёд, меваларни қарийб 4 баробар ошириш имконини берди.

Мамлакатимизда ҳар йили 16 миллион тоннага яқин мева ва сабзавот етиштирилмоқда. Аҳоли жон бошига қарийб 300 килограмм сабзавот, 75 килограмм картошка ва 44 килограмм узум тўғри келмоқда. Бу оптимал, яъни мақбул деб ҳисобланадиган истеъмол меъёридан уч баробар кўпдир.

Ўзбекистонда амалга оширилаётган Озиқ-овқат дастури аҳолининг тўлақонли ва мутаносиб рацион асосида овқатланишини таъминлашдек муҳим вазифани ҳал этиш имконини берди.

Истеъмол қилинадиган овқатнинг таркиби ва рационини яхшилаш бошқа омиллар билан бирга аҳоли, аввало, болалар саломатлигини тубдан яхшилашга ижобий таъсир кўрсатди.

Масалан, сўнгги 10 йилда вазни тиббиётда кўзда тутилган меъёрдан кам бўлган болалар сони икки баробардан зиёд (4 фоиздан 1,8 фоизга) қисқарди, уларнинг бўйи ўртача 3 сантиметрга ўсди, бизнинг минтақамизга хос бўлган жиддий касаллик, яъни хотин-қизларда камқонлик даражаси 2,5 марта пасайди.

Мустақиллик йилларида Ўзбекистон аҳолисининг ўртача умр кўриши 7,5 йилга (66 ёшдан 73,5 ёшга), хотин-қизларнинг ўртача умр кўриши эса 75 ёшга узайганини алоҳида таъкидлашни истардим.

Бугунги кунда дунёда камдан-кам давлатлар бундай кўрсаткичларга эришган.

Биз бундай ютуқларга ниманинг ҳисобидан эришдик?

Биз, аввало, шу йўлда ўз олдимизга қўйган мақсадларимиз сари интилдик ва муайян натижаларни қўлга киритдик.

Бу борада энг асосий омил нима бўлди, деган саволга мен, энг асосий, ҳал қилувчи омил — бу бизнинг меҳнаткаш, мард ва олижаноб халқимиз, деб жавоб берган бўлардим. Ўзбек халқининг нақадар меҳнаткашлиги, меҳмондўстлиги ва бағрикенглиги барчага, узоқ-узоқ ўлкаларда ҳам яхши маълум.

Биз мустақилликка эришганимиздан кейин собиқ Иттифоқ таркибида бўлган кўпгина республикалар бошқа давлатлар ўн йиллар, балки юз йиллар давомида эришган ютуқ ва марраларга бир зумда эришмоқчи бўлишди. Биз бунинг уддасидан чиқиш учун барча имкониятларимизни ишга соламиз, ҳаммадан ўзиб кетамиз, деган баландпарвоз гаплар айтилди, турли режалар, ҳисоботлар тузилди, улар ҳақида дунёга жар солинди. Кейин маълум бўлдики, шошма-шошарлик билан узоққа бориб бўлмас экан.

Бу ҳақда гапиришдан мақсад шуки, биз осонлик билан эришиб бўлмайдиган марраларга шоша-пиша югурмадик, пухта ўйлаб, узоқни кўзлаб иш олиб бордик, шунинг учун ҳам бизнинг тараққиёт йўлимиз дунёда ислоҳотларнинг "ўзбек модели" деб тан олинди.

Одатда бир иқтисодий тизимдан бошқасига ўтилар экан, йиллар давомида ҳал этишга тўғри келадиган муаммолар пайдо бўлади. Бир сиёсий тузумдан бошқасига ўтиш учун энг муҳими одамларнинг онгини, тафаккурини ўзгартириш лозим. Бу ишни амалга оширмасдан туриб маъмурий буйруқбозлик, субъектив, волюнтаристик сиёсатга асосланган режали-тақсимот тизимидан бозор иқтисодиётига асло ўтиб бўлмайди.

Мен собиқ мустабид тузум даврида Ўзбекистон Давлат план қўмитасида ишлаганман, кейин молия вазири бўлганман, шунинг учун режали-тақсимот тизимини ич-ичидан биладиган инсонман.

Шунинг учун ҳам ўша замонларга қайтишни хоҳлаб, ўтмишни қўмсаш кайфияти билан юрган ҳар қандай одам билан баҳслашишга тайёрман. Такрор айтаман, мен бу жараёнларни ичидан биламан, шунинг учун режали-тақсимот тизими нима сабабдан ўзини оқламаслиги менга жуда яхши аён.

Масаланинг маъно-моҳияти шундаки, биз мустақил тараққиёт йўлида ўзимиз учун мақбул бўлган моделни жорий этдик. Бу модель 5 та тамойилга асосланади.

Биринчиси — иқтисодиётни мафкурадан тўлиқ холи қилиш, унинг сиёсатдан устунлигини таъминлаш. Биз энди илгаригидек мафкуравий тизимда яшай олмас эдик, яъни биронта давлатга қандайдир мафкуравий ёрлиқлар босилгани сабабли у билан иқтисодий ҳамкорлик қилмаслик йўлидан боролмас эдик.

Иқтисодиётни ҳеч қандай мафкура билан бўғиш, жиловлаш мумкин эмас. Бизнинг халқимизда, оч одам мусиқани қорни билан тинглайди, деган гап бор. Яъни турмуш даражаси паст, оддий эҳтиёжларини ҳам қондира олмайдиган одамни ҳеч қандай мафкура билан тўйдириб бўлмайди.

Иккинчи тамойил — давлатнинг бош ислоҳотчи вазифасини бажариши.

Учинчи тамойил — қонун олдида ҳамманинг тенглиги, яъни бу қонун устуворлиги принципидир.

Тўртинчи тамойил — бу кучли ижтимоий сиёсат юритиш. Мамлакатимиз аҳолисининг 60 фоизини ёшлар ташкил қилишини инобатга оладиган бўлсак, кучли ижтимоий сиёсатни таъминламасликка бизнинг ҳаққимиз йўқ.

Ва ниҳоят, бешинчи тамойил, биз ислоҳотларни босқичма-босқич ва изчил равишда амалга ошириш йўлини танладик. Бу нимани англатади? Бу шуни англатадики, ўз олдимизга қўйган мақсадга, худди отчопардаги пойгада бўлгани каби, бирданига эмас, энг аввало, тегишли ҳуқуқий пойдевор яратиб, малакали ва етук кадрларни тайёрлаб, тинимсиз интилиб, машаққатли меҳнат орқалигина эришиш мумкин. Биз айни шундай йўлни танлаганмиз.

Бизнинг одамларимиз, ёшларимизга бир қаранг, уларнинг кўзлари қандай ёниб, порлаб турибди. Улар бугун бошқалар эплай олмайдиган вазифаларни амалга оширишга қодир. Чунки улар ўзида мавжуд бўлган катта салоҳиятни рўёбга чиқариш, намоён қилиш истаги билан яшамоқда.

Мен буни ёшлар табиясидаги энг муҳим масала деб биламан. Ёшларга ўз имконияти, қобилияти, куч-қувватини рўёбга чиқариш учун имкон берилган тақдирдагина жамият, албатта, ўзининг барча мақсад-муддаоларига эришади.

Бу ҳақда гапирганда, халқимиз ўртасида кенг тарқалиб, машҳур бўлиб кетган иккита шиорни эслаш ўринлидир.

Биринчи шиор — "Янги уй қурмасдан туриб, эскисини бузманг" деган муҳим ҳаётий принципни ифода этади. Яъни янги ҳаёт, янги жамият қуришда аввалги ҳаёт тажрибасидан ҳам фойдали жиҳатларни албатта олиш керак бўлади.

Иккинчи шиор эса "Ислоҳот — ислоҳот учун эмас, аввало инсон учун, унинг манфаатлари учун" деган сўзларда мужассам топган.

Чиндан ҳам, ислоҳот инсон манфаатларига хизмат қилсагина, одамлар бу ислоҳотларнинг барчаси нима учун зарурлиги, ўзини оқламаган эски мафкуравий тизимдан эркин бозор иқтисодиётига асосланган демократик тизимга ўтишнинг мазмун-моҳияти нимадан иборат эканини тушуниб етади.

Биз кенг кўламли ислоҳотлар йўлида бугун нималарга эришганимиз ҳақида яққол тасаввур берадиган иккитагина рақамни келтираман ва ўйлайманки, шунинг ўзи сизларга етарли бўлади.

Жаҳон миқёсида 2008 йилдан бошлаб бугунги кунга қадар давом этаётган молиявий-иқтисодий инқирозга қарамасдан, Ўзбекистонда кейинги 9 йилда дунёдаги саноқли давлатлар қаторида ялпи ички маҳсулотнинг ўсиш суръатлари камида 8 фоизни ташкил этиб келмоқда.

Шуни ҳам таъкидламоқчиманки, давлатимизнинг қарзи ялпи ички маҳсулотимизга нисбатан 11 фоиздан ошмайди, олтин-валюта захираларимиз йилдан-йилга кўпайиб бормоқда.

Бундай мисолларни яна кўплаб келтириш мумкин. Масалан, бизда бюджет дефицити йўқ, аксинча, унинг профицит билан бажарилаётгани кузатилмоқда ва биз ҳар йили ижтимоий соҳа ривожи учун йўналтирилаётган маблағлар улушини жиддий равишда ошириб боряпмиз. Аниқроқ айтганда, бу соҳага давлат бюджети харажатларининг қарийб 60 фоизини, жумладан, таълим тизимига — 34 фоиз, соғлиқни сақлаш соҳасига — 15 фоиз бюджет маблағларини йўналтиряпмиз. Ана шу рақамларнинг ўзиёқ бугунги Ўзбекистоннинг тараққиёт суръатларини яққол ифода этади.

Бугун биз Озиқ-овқат дастури тўғрисида сўз юритяпмиз, лекин миллий тараққиёт ҳақида сўз борганда, фақат шу дастур билан чекланиб қолиш мумкин эмас. Чунки Озиқ-овқат дастури бутун мамлакат иқтисодиёти доирасидан ташқарида ривожлана олмайди. Шундай экан, биз ушбу дастурни амалга ошириш жараёнида яна кўп-кўп масалаларни комплекс ҳал қилишимиз, энг аввало, бу борада кучли иқтисодий салоҳият яратишимиз, ундан ҳам муҳими, юқорида айтганимдек, одамлар онгини, тафаккурини ўзгартиришимиз шарт.

Ҳозирги вақтда биз умумий қиймати қарийб 5 миллиард доллар бўлган озиқ-овқат, биринчи навбатда, мева-сабзавот маҳсулотларини экспорт қилмоқдамиз. Сўнгги уч йилда экспорт қилинаётган қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ҳажми 3 баробардан зиёд ошди.

Мамлакатимизнинг маҳсулот етказиб берадиган корхоналари халқаро кўргазма ва ихтисослаштирилган ярмаркаларда фаол иштирок этмоқда. **Биз дунёнинг 80 та давлатига 180 турдан ортиқ сархил мева-сабзавот ва уларни қайта ишлаш асосида тайёрланган маҳсулотларни экспорт қилмоқдамиз. Ўзбекистон ўрик, олхўри, узум, ёнғоқ, карам ва бошқа кўплаб мева ва сабзавот маҳсулотларини экспорт қилиш ҳажми бўйича дунёда шундай маҳсулотларни етказиб берадиган ўнта етакчи давлат қаторига киради.**

Сиз, ҳурматли меҳмонларимиз, кеча ва бугун мамлакатимизда етиштириладиган хилма-хил озиқ-овқат маҳсулотларини ўз кўзингиз билан кўриб, улардан баҳраманд бўлиш имконига эга бўлдингиз.

Агар мева ва сабзавот маҳсулотларимизнинг нақадар бой, тўкин-сочин ва хилма-хил эканини бутун гўзаллиги ва жозибаси билан кўрмоқчи бўлсангиз, албатта, бизнинг бозорларимизга кириб кўришингиз керак. У ерда нафақат ноз-неъматларимизнинг бетакрор чиройи ва нафосатини, балки сизнинг таассуротларингизни янада бойитадиган бизнинг одамларимизга хос очиқлик, самимият ва меҳмондўстликни ҳам кўрасиз.

Мамлакатимизда озиқ-овқат маҳсулотлари юқори суръатлар билан ишлаб чиқарилаётганидан кўнглимиз тўқ бўлиши учун бугун бизнинг барча асосларимиз бор. Ўтган 10 йил давомида юртимизда мева ва сабзавот, полиз маҳсулотлари ва узум етиштириш бўйича эришилган ўсиш суръатлари айнан шундан далолат беради.

Мисол учун, 2004 — 2013 йилларда сабзавот етиштириш доллар ҳисобида 7,7 баробар, мева етиштириш 5,1 карра, полиз маҳсулотлари 7,8 марта, узум 8,7 баробар ўсди. Бизнинг ҳисоб-китобларимиз бўйича, 2020 йилда мева ва сабзавот, узум ва полиз маҳсулотлари етиштиришни 2014 йилга нисбатан камида 2,3 марта кўпайтиришни мўлжаллаяпмиз.

Ўз-ўзидан равшанки, мева ва сабзавот маҳсулотлари, узум етиштириш бўйича ана шундай истиқбол режаларини ўз олдимизга қўяр эканмиз, бундай кўрсаткичларга эришиш учун, биринчи навбатда, қишлоқ хўжалигини ислоҳ этиш ва модернизация қилиш, ерларнинг мелиоратив ҳолатини ва ирригация тизимини яхшилаш, тупроқ унумдорлиги ва ҳосилдорлигини оширишга қаратилган кенг кўламли ишларни давом эттириш ва чуқурлаштириш зарур. Бу борада хорижий инвестицияларни жалб қилиш ва албатта, мамлакатимизда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларга жаҳон бозоридаги талабни ошириш, уларни сақлаш, логистика ва истеъмолчиларга етказиб беришнинг замонавий тизимини шакллантиришга алоҳида эътибор қаратишимиз даркор.

Озиқ-овқат маҳсулотлари, биринчи навбатда, сабзавот, мева ва узумни даладан истеъмолчига етказиб беришда нобудгарчиликларнинг олдини олиш бўйича жиддий ишларни давом эттиришимиз зарур. Авваламбор, мева ва сабзавотларни сақлайдиган омбор ва музлаткичлар тизими етарли даражада ривожланмагани, логистика ва йўл харажатлари билан боғлиқ кўпгина муаммоларни ечиш талаб этилади.

Шуни афсус билан айтиш керакки, юртимизда етиштирилаётган мева-сабзавот маҳсулотларининг аксарият қисми янги узилган ҳолда эмас, балки консервация қилинган, қайта ишланган ёки қуритилган ҳолда истеъмол қилинмоқда. Бундай ҳолатда маҳсулотлар ўзининг сифати, таъми ва тиббиёт нуқтаи назаридан истеъмол хусусиятларини маълум даражада йўқотади.

Мазкур соҳада сезиларли ўзгаришлар бўлаётганига қарамасдан, маҳсулотни асл ҳолида сақлаш, нарх-наво барқарорлигини таъминлаш, унинг кескин ошиб кетишининг олдини олиш, нарх-навога мавсумий омилларнинг таъсирини камайтириш ва бошқа масалаларни ҳал этиш учун зарур бўлган барча инфратузилма, ресурс ва имкониятларга эга эмасмиз, бу борада музлатиш, нейтрал газли муҳитда сақлаш каби замонавий технологияларни янада кўпайтириш талаб қилинади.

Айни пайтда Ўзбекистонда бу йўналишда кенг кўламли ишлар амалга оширилмоқда. Бугунги кунда жами 190 минг тоннадан зиёд мева ва сабзавотлар сақланадиган 274 та замонавий совутқичли камера ва омборларни қуриш ва тўлиқ реконструкция қилиш ишлари ниҳоясига етказилди.

2010 йилда "Навоий" эркин индустриал-иқтисодий зонаси ҳудудида 3 минг тоннадан ортиқ сархил мева-сабзавотни нейтрал газли муҳитда сақлаш бўйича замонавий қувватлар фойдаланишга топширилди. Ушбу маҳсулотлар халқаро авиатранспорт ёрдамида Европа ва Осиё мамлакатлари бозорларига етказиб берилмоқда.

Бунинг учун биз мамлакатимизда ташкил этилган, Навоий шаҳри халқаро аэропортини ўз ичига олган, дунёдаги йирик юк ташиш компанияларидан бири — "Кореан Эйр" компанияси бошқарувида фаолият кўрсатаётган интермодаль логистика маркази қувватларидан кенг фойдаланмоқдамиз.

Ҳозирги вақтда мамлакатимизда жами 630 минг тонна маҳсулотни сақлаш қувватига эга бўлган 1300 дан зиёд омбор мавжуд. Уларда ҳар йили мева-сабзавот маҳсулотларининг асосий турлари сақланмоқда. Бу эса ички бозорда нарх-навони барқарор ушлаб туриш ва кузги-қишки мавсумда ушбу маҳсулотларни экспорт қилишни кафолатли таъминлаш имконини бермоқда.

Яқин вақт ичида Ўзбекистон компаниялари Болтиқ денгизи бўйидаги Лиепай портида бир кеча-кундузда 1,5 минг тонна маҳсулотни сақлаш қувватига эга бўлган транспорт-логистика марказини ташкил этади. Ушбу марказ орқали мева-сабзавот маҳсулотлари Шимолий ва Ғарбий Европа мамлакатларига тўғридан-тўғри етказиб берилади.

Муҳтарам конференция иштирокчилари!

Қишлоқ хўжалигини модернизация қилиш ва унинг самарадорлигини ошириш, озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш, уларнинг турини кенгайтириш ва сифатини ошириш бўйича олдимизга қўйган мақсадларимизга хорижий инвестицияларни жалб этмасдан, халқаро молия институтлари ва банк тузилмаларининг ёрдами ва қўллаб-қувватлашига таянмасдан туриб эришиб бўлмаслигини биз яхши англаймиз.

Халқаро қишлоқ хўжалигини ривожлантириш фонди, Осиё тараққиёт банки, Жаҳон банки, Ислом тараққиёт банки, Глобал экологик фонд, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги ташкилоти каби бошқа кўплаб институтлар, шунингдек, хорижий мамлакатлар ҳукуматлари агентликларининг шу борада кўрсатаётган ёрдамини биз юксак қадрлаймиз. Уларнинг иштирокида юздан ортиқ инвестиция ва грант лойиҳаларини амалга ошириш учун 1,1 миллиард доллардан ортиқ маблағ жалб этилди.

Ажратилган молиявий маблағлар билан бирга, **биринчи навбатда, илғор агросаноат технологияларини жалб этиш, қишлоқ хўжалиги инфратузилмаси, ирригация ва мелиорация тизимларини ривожлантириш ва реконструкция қилиш, маркетинг ва жаҳон бозорларига чиқиш бўйича янги технологияларни жорий қилиш борасида кўрсатилган амалий ёрдам ва ҳамкорлик учун алоҳида миннатдорлик билдирмоқчиман.** Ўйлайманки, кимки шундай қўллаб-қувватлашдан баҳраманд бўлган бўлса, бундай ёрдамнинг аҳамиятини яхши тушунади.

Жаноб Жозе да Силванинг ташрифи доирасида Ўзбекистон Республикаси ва БМТнинг Озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги ташкилоти ўртасида ҳамкорлик тўғрисида битим имзолаётганимиз, Тошкент шаҳрида ушбу ташкилот ваколатхонасини очаётганимизни алоҳида таъкидламоқчиман.

Ўзбекистон билан БМТнинг қишлоқ хўжалиги соҳасидаги асосий молиявий институти бўлмиш Халқаро қишлоқ хўжалигини ривожлантириш фонди ўртасида конструктив ҳамкорлик ўрнатилганидан мамнун эканимизни билдирмоқчиман. Бу фонднинг асосий вазифаларидан бири юқори самарадорликка эга бўлган қишлоқ хўжалиги тизимини шакллантириш бўйича ўзини оқлаган ёндашувларни амалга оширишдан иборатдир.

Фурсатдан фойдаланиб, Осиё тараққиёт банкининг мамлакатимизда озиқ-овқат хавфсизлиги масалаларини ҳал этишдаги муҳим ўрнини таъкидламоқчиман.

Ўзбекистон ва Осиё тараққиёт банки ўртасида жадал ривожланиб бораётган, қишлоқ хўжалиги соҳасининг ўзида умумий қиймати 400 миллион доллардан зиёд олтита лойиҳани амалга ошириш имконини берган ҳамкорликни биз юксак қадрлаймиз.

Ҳамкорлигимизнинг энг муҳим устувор йўналишларидан бири ирригация тизимларини модернизация қилишга қаратилган лойиҳалардир.

Ўтган йили Осиё тараққиёт банки, Япония халқаро ҳамкорлик агентлиги билан ҳамкорликда "Аму — Бухоро" машина каналини қайта тиклаш лойиҳасини амалга оширишни бошлаганимиз бежиз эмас. Унинг доирасида 1,8 миллиондан зиёд одам истиқомат қилаётган 315 минг гектар майдонни сув билан таъминлайдиган ирригация инфратузилмаси реконструкция ва модернизация қилинади.

Қишлоқ хўжалиги соҳасини ривожлантиришда Жаҳон банкининг иштироки тобора кенгайиб бормоқда. Умумий қиймати 380 миллион доллар бўлган 8 та лойиҳа амалга оширилди, жорий йилда яна умумий қиймати 450 миллион долларлик иккита лойиҳани ҳаётга татбиқ этиш режалаштирилмоқда.

Жанубий Қорақалпоғистонда узоқ муддатли имтиёзли кредитлар ҳисобидан сув ресурсларини бошқаришни яхшилаш бўйича 260 миллион долларлик йирик лойиҳани амалга оширишга киришмоқдамиз.

Мазкур лойиҳа доирасида яроқсиз ҳолга келиб қолган 30 минг гектар ерни қайта тиклаш режалаштирилмоқда. Келгусида бу майдонларда диверсификациялашган ва юқори даражада механизациялашган озиқ-овқат маҳсулотлари етиштириш мўлжалланмоқда.

Жаҳон банки билан ҳамкорликда мамлакатимизнинг еттита вилоятида амалга оширилаётган, боғдорчилик ва сабзавотчиликни комплекс модернизация қилишга қаратилган, умумий қиймати 200 миллион доллар бўлган лойиҳа катта истиқболга эга бўлиб, унинг доирасида уруғчилик, ўсимликлар селекцияси ва муҳофазаси соҳасидаги илмий тадқиқот салоҳиятимизни модернизация қилиш ва ошириш, шунингдек, замонавий агротехнологиялар йўналишида сармоялар киритиш мақсадида фермер хўжаликлари ва кичик бизнес субъектлари учун кредит линияларини очиш кўзда тутилмоқда.

Мазкур лойиҳанинг истиқболли ва янгилиги БМТ қошидаги Глобал экологик фондининг эътиборини тортгани, фонд томонидан фермер хўжаликларида илғор технологияларни жорий этиш ва янги замонавий ускуналарни харид қилишга қаратилган 13 миллион долларлик грант тақдим этилгани қувонарлидир.

Ислом тараққиёт банки билан ҳамкорликда Хоразм, Жиззах ва Сирдарё вилоятларининг ирригация тизимларини қайта тиклаш бўйича умумий қиймати 143 миллион доллар бўлган иккита лойиҳа амалга оширилмоқда, шунингдек, Сурхондарё вилоятида сув ресурсларини бошқаришни яхшилашга қаратилган лойиҳани тайёрлашга киришилди.

Хорижий шериклар билан биргаликда ташкил этилган, мева-сабзавот маҳсулотларини сақлаш, қайта ишлаш ва экспорт қилиш билан шуғулланадиган агросаноат корхоналари иқтисодиётимизда тобора катта ўрин эгаллаб бормоқда.

Ўзбекистонда қишлоқ хўжалиги соҳасида бугунги кунгача Германия, Голландия, Австрия, АҚШ, Швейцария, Хитой, Жанубий Корея, Италия, Испания каби 50 та мамлакатдан тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар жалб этилган ҳолда, 400 га яқин корхона ташкил этилди. Бу корхоналар янги маҳсулот етиштиришдан тортиб, маҳаллий хом ашёни чуқур қайта ишлаш асосида тайёр озиқ-овқат товарлари ишлаб чиқаришгача бўлган йўналишларда фаолият олиб бормоқда.

Ана шу корхоналарда ўта юқори ҳароратда ишлов бериш, асептик усулда консервалаш, музлатиш ва сунъий қуритиш усуллари тўлиқ ўзлаштирилган. 2013 йилнинг ўзида бу корхоналар томонидан қиймати 800 миллион доллардан ортиқ бўлган маҳсулот ишлаб чиқарилди, жумладан, 200 миллион доллардан зиёд маҳсулот экспорт қилинди.

Яқин йилларда мева-сабзавот хом ашёсини қайта ишлаш ва унга ишлов бериш бўйича умумий қиймати 150 миллион долларга яқин бўлган 265 та инвестиция лойиҳасини қўшимча равишда амалга ошириш кўзда тутилган. Бу соҳага киритилган сармоялар кўп харажатни талаб этмаслиги, шу билан бирга, 1,5 — 4 йил ичида ўзини қоплаши билан эътиборли эканини қайд этмоқчиман.

Азиз дўстлар!

Бугунги кунда озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш борасида ҳал этишни талаб қилаётган ўта муҳим муаммолар, ҳеч шубҳасиз, шу борадаги саъй-ҳаракатларни янада мувофиқлаштириш ва кенг миқёсдаги халқаро ҳамкорликни, келажакка қаратилган ёндашув ва хулосаларни биргаликда ишлаб чиқишни тақозо этади. Ва ўз-ўзидан тушунарлики, жаҳоннинг турли мамлакатларида тўпланган тажриба ва амалиёт билан тизимли ва доимий равишда алмашиб туришни талаб қилади.

Бугунги анжуман доирасида амалга ошириладиган мулоқотлар, ушбу масала бўйича фикр, билим ва тажриба алмашувлар, таҳлиллар, ишлаб чиқилган амалий тавсиялар конференциянинг барча иштирокчилари — халқаро ташкилотлар, ҳукуматлар, илмий муассаса ва компаниялар вакиллари учун ғоят фойдали бўлишига ишончим комил.

Биз Ўзбекистонда барча халқаро ташкилотлар, хорижий инвесторлар, тадбиркорлар, банклар, олим ва мутахассислар билан биргаликда қўшма дастур ва лойиҳаларни амалга оширишга қаратилган ҳамкорликни кенгайтиришдан манфаатдор эканимизни, **мазкур анжуманнинг асосий вазифаларидан бири айни шундан иборат деб билишимизни алоҳида таъкидламоқчиман.**

Фурсатдан фойдаланиб, яна бир бор ушбу муҳташам залда йи

БМТнинг Озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги ташкилоти бош директори Жозе Грациану да Силва нутқи

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Жаноби Олийлари!

Хонимлар ва жаноблар!

Аввало, Президент Ислом Каримов Жаноби Олийларига Ўзбекистон Республикасининг озиқ-овқат дастурини муҳокама этишга бағишланган ушбу муҳим форумга таклиф этгани учун самимий миннатдорлик билдиришга рухсат бергайсиз.

Жаҳон миқёсида ишлаб чиқариш ҳажмини ошириш ва истеъмол бозорини ҳимоя қилишга қаратилган чора-тадбирларни кўзда тутадиган ҳар томонлама пухта озиқ-овқат стратегияларини қабул қилиш нақадар муҳим эканини кўрсатадиган кўплаб мисолларни келтириш мумкин. Бундай чора-тадбирлар Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Мингйиллик ривожланиш мақсадларидан биринчиси бўлиб, очликка қарши курашиш, хусусан, тўйиб овқатланиш даражасини кўпайтиришга қаратилган мақсадга эришган кўплаб мамлакатлар саъй-ҳаракатларининг асосини ташкил этади.

Шу муносабат билан, ишончим комилки, Ўзбекистон тўғри йўлдан бормоқда ва ўзининг шу йўлдаги саъй-ҳаракатларини давом эттириш учун жуда мустаҳкам асосга эга.

2000 йилларнинг бошларидан бугунги кунгача Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги соҳасида ҳамда озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш борасида улкан тараққиётга эришди. 2000 йилдан бошлаб қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши ва ҳосилдорлик муттасил ошириб келинаётгани бундай ҳайратланарли ютуқларнинг бош омилидир.

Мамлакатда буғдой етиштириш икки баробар, картошка ва сабзавот етиштириш уч баробар кўпайди. Мева етиштириш ҳам сезиларли равишда ортиб, узум етиштириш даражаси икки баробар ўсди. Умуман, Ўзбекистонда қишлоқ хўжалиги йилига ўртача 6 фоизга ошиб бормоқда.

Бундай ижобий ўзгаришларга аграр тармоқни ислоҳ қилиш натижасида эришилди. Бу ислоҳотлар пахта яккаҳокимлигига барҳам бериб, тубдан диверсификация қилинган ишлаб чиқаришга ўтиш, фермерликни ривожлантириш ва қишлоқ инфратузилмасини яхшилашни таъминлади.

Ўзбекистоннинг минтақавий ва халқаро бозорлардаги фаолиятини кенгайтиришга қаратилган саъй-ҳаракатларни ҳам қайд этмоқчиман. Бундай интеграция ҳозирги глобаллашган дунёда жуда муҳимдир. Шу муносабат билан Ўзбекистонда озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш, айниқса, мева ва сабзавотлар ҳажмининг ортиши бошқа мамлакатлардаги озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлашга ҳам хизмат қилиши мумкин. БМТнинг Озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги ташкилоти (ФАО) Ўзбекистоннинг ана шу мақсадга қаратилган, изчил амалга оширилаётган саъй-ҳаракатлари самарасини оширишга ҳисса қўшаётгани билан фахрланади.

Бугунги анжуманда муҳокама этилаётган озиқ-овқат дастури Ўзбекистоннинг кейинги йилларда эришган ютуқларини мустаҳкамлашда муҳим аҳамиятга эга. Шунингдек, мамлакатнинг тараққиётга қаратилган саъй-ҳаракатлари самарадорлигининг ортишида ҳам алоҳида аҳамият касб этади.

Ўзбекистон ўз тараққиёти йўлида учрайдиган таҳдидларни бартараф этиб, аҳолини озиқ-овқат билан таъминлаш ва экспорт ҳажмини ошириш борасида катта ютуқларга эришди.

Жаҳон озиқ-овқат хавфсизлиги қўмитаси Ер мулкини масъулият билан бошқариш бўйича ихтиёрий тавсияларни тасдиқлади ва ҳозирги пайтда Қишлоқ хўжалигидаги масъулиятли инвестициялар тамойилларини муҳокама қилмоқда. Ушбу икки ҳужжат қишлоқ хўжалиги ва қишлоқ тараққиётига инвестициялар киритиш ва бу борада янада кенг кўламли саъй-ҳаракатларни таъминлаш бўйича фойдали тавсиялардан иборат бўлиб, пировардида озиқ-овқат хавфсизлигини барқарор таъминлашга хизмат қилади.

Ўзбекистон доимо олдинга интилиб, ташкилотга аъзо мамлакатлар, жумладан, Ўзбекистон тасдиқлаган ўзгартирилган стратегик асос доирасида иш юритар экан, БМТнинг Озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги ташкилоти бу борада Ўзбекистон билан ҳамкорликни давом эттиришга тайёр.

Фурсатдан фойдаланиб, Тошкентда БМТнинг Озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги ташкилотининг ваколатхонаси очилишини қўллаб-қувватлагани учун Ўзбекистон раҳбариятига ўз миннатдорлигимни билдиришга ижозат бергайсиз. Бу бизнинг узоқ муддатли ҳамкорлигимизни мустаҳкамлаб, кенг кўламли янги лойиҳаларни жорий этишга ёрдам беради.

Хонимлар ва жаноблар!

Глобаллашган дунёда озиқ-овқат хавфсизлиги ва барқарор тараққиёт йўлидаги таҳдидларни енгиш учун биз биргаликда иш олиб боришимиз лозим. Бугунги анжуман ушбу таҳдидлардан айримлари ҳақида тўхталиб ўтишга имкон яратганидан хурсандман.

Шуни таъкидлашни истардимки, гарчи жаҳонда умумий ҳисобда етарлича озиқ-овқат ишлаб чиқарилса-да, шу пайтгача бутун дунё бўйича 840 миллиондан ортиқ инсон очликдан азият чекмоқда. Бунинг асосий сабаби озиқ-овқат маҳсулотларини харид қилиш имконияти чекланганлигидир.

Хонимлар ва жаноблар!

Ўзбекистон шу пайтга қадар озиқ-овқат соҳасида кўп ишларни амалга оширишга эришди. Бу мамлакатнинг янада кўпроқ ишларни амалга ошириши учун салоҳияти етарли. Озиқ-овқат хавфсизлиги ва барқарор тараққиёт йўлидаги ишларда БМТнинг Озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги ташкилоти Ўзбекистон билан ҳамкорликни бундан кейин ҳам давом эттиришга тайёрлигини таъкидламоқчиман.

Эътиборингиз учун раҳмат.

Озиқ-овқат дастури:

МАМЛАКАТ ТАРАҚҚИЁТИ, ИҚТИСОДИЁТ БАРҚАРОРЛИГИ ВА ФАРОВОНЛИКНИНГ МУСТАҲКАМ АСОСИ

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

Халқаро конференцияда Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти, БМТнинг Озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги ташкилоти, Халқаро қишлоқ хўжалигини ривожлантириш фонди, Жаҳон банки, Осиё тараққиёт банки, Ислом тараққиёт банки каби нуфузли халқаро ташкилотлар ва молия институтлари вакиллари, дипломатик миссия раҳбарлари, АҚШ, Хитой, Жанубий Корея, Япония, Буюк Британия, Франция, Германия, Австрия сингари қирқдан ортиқ мамлакатдан етакчи эксперт ва ишбилармонлар иштирок этди.

Бу йирик анжуман жаҳонда озиқ-овқат маҳсулотларига талаб тобора ортиб бораётган ҳозирги шароитда Ўзбекистон иқтисодиётининг барқарор ривожланиши ва рақобатбардошлигини таъминлашнинг муҳим омилларидан бири ҳисобланган қишлоқ хўжалиги ҳамда қайта ишлаш саноатини тараққий эттириш, озиқ-овқат дастурини амалга ошириш борасида эришган ютуқларни ўрганиш, халқаро ҳамжамият ва хорижлик экспертларни ана шу қўлга киритилган муваффақиятлар билан яқиндан таништиришга бағишлангани жиҳатидан аҳамиятлидир.

БМТнинг Озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги ташкилоти (ФАО) бош директори Жозе Грациану да Силва Ўзбекистон Мингйиллик ривожланиш мақсадларига эришиш бўйича глобал жараёнда фаол иштирок этаётгани ва 2000 йилда бўлиб ўтган Мингйиллик саммитида дунё мамлакатлари олдига қўйилган, хусусан, озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш соҳасидаги вазифаларни режа асосида амалга ошираётганини таъкидлади.

Маълумки, Ўзбекистон — қишлоқ хўжалигида кўп йиллик бой тажриба ва юксак илмий салоҳиятга эга мамлакат. Бу, айниқса, истиқлол йилларида Юртбошимизнинг ташаббуси билан соҳа истиқболига қаратилаётган алоҳида эътибор туфайли янада яққолроқ намоён бўлиб, давлатимиз тараққиёти, халқимиз турмуш фаровонлиги, дастурхонимиз тўкинсочинлиги, экспорт салоҳияти ошишига хизмат қилаётир. Аграр сектордаги юксак натижалар эса ҳақли равишда барчанинг ҳавасини келтириб, чет эллик инвесторларнинг қизиқишини оширмоқда. Зеро, бугунги кунга келиб, мамлакатимизда бошоқли дон маҳсулотлари етиштириш ҳажми истиқлолнинг дастлабки йилларидагига нисбатан қарийб 8 баробар, сабзавот — 2,5, картошка — 6,4, мева — 4,4 баробар ошган бўлса, қорамоллар бош сони 4,6, қўй-эчкилар сони эса 3,5 марта кўпайди.

Дунё ҳамжамияти томонидан ривожланишнинг "ўзбек модели" дея эътироф этилаётган ўзимизга хос тараққиёт йўлини танлаганимиз, халқимизнинг ҳаёт даражаси ва сифатини юксалтириш мақсадида чуқур ўйланган, кенг кўламли ислоҳот ва ўзгаришларни, аввало, иқтисодиётнинг етакчи тармоғи бўлмиш қишлоқ хўжалигидан бошлаганимиз мана шундай ютуқларга асос бўлмоқда.

Чиндан ҳам, мустақилликнинг дастлабки йиллариданоқ қишлоқ хўжалигида бозор муносабатларини жорий қилиш ва хусусий мулкчилик шаклини ривожлантиришга йўналтирилган изчил чора-тадбирлар амалга оширилиб, фермерлик ҳаракати кенг йўлга қўйилди. Айни пайтда улар етарлича экин майдонига эга бўлган, юксак самарали замонавий техника ва илғор технологиялар билан таъминланган йирик хўжаликларга айланиб, таъбир жоиз бўлса, қишлоқларимизнинг таянч устунига айланди. Мамлакатимизда етиштирилаётган ғалла, пахта, пилла, мева, сабзавот, полиз ва бошқа маҳсулотларнинг асосий қисми ушбу ҳаракат ҳиссасига тўғри келаётир.

Ер юзида аҳоли нуфусининг йил сайин ўсиб бориши қишлоқ хўжалиги маҳсулотларига бўлган талабни тобора кучайтирмоқда. Шу боис жаҳонда озиқ-овқат саноатини ривожлантиришга устуворлик берилиб, инсоннинг тўйиб овқатланишига эришиш, "истеъмол савати"нинг мақбул тузилмасини шакллантириш, замонавий агротехнологияларни қўллаш орқали экинлар ҳосилдорлигини кўпайтириш мақсадида аниқ чора-тадбирлар кўрилаяпти. Бироқ иқлим ўзгариши туфайли рўй бераётган табиий офатлар, сув тақчиллиги, қурғоқчилик каби ҳолатлар вазиятни янада мураккаблаштираётир. Оқибатда дунё бозорида озиқ-овқат маҳсулотлари нархининг кескин кўтарилиш тенденцияси кузатилмоқда. Бу муаммо эса 2008 йилда бошланган жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози таъсирида янада ўткир тус олди. 54 мамлакатда оилалар моддий аҳволи даражасининг пасайиши кузатилгани, 20 дан зиёд давлат аҳолисининг асосий қисми очликдан қийналаётгани, 12 та мамлакатда аҳолининг ўртача умр кўриши қисқаргани бунинг яққол далилидир.

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти маълумотлари ҳам шунга ҳамоҳанг. Унга кўра, сўнгги йилларда дунё аҳолисининг 840 миллиондан ортиғи очликдан азият чекяапти.

Айтиш жоизки, Ўзбекистон энди мустақилликка эришган кунлар, яъни 1991 йилда республикамизда атиги 940 минг тонна ғалла етиштирилиб, ўртача ҳосилдорлик 17 центнерни ташкил этган эди, холос. Шу боис илгари аҳоли эҳтиёжи учун зарур дон ва ун маҳсулотлари четдан келтирилганини ҳисобга оладиган бўлсак, бугунги муваффақиятлар замирида давлатимиз раҳбарининг узоқни кўзлаб олиб борган доно сиёсати мужассам эканлиги аён бўлади. Бинобарин, деҳқон ва фермерларимизнинг самарали меҳнатлари эвазига ўтган йиллар мобайнида ғалла ҳосилдорлиги 3, ялпи ҳосил 7 баробардан зиёдга кўпайди. Бу нафақат ўз эҳтиёжимизни таъминлаш, балки хориж давлатларига дон экспорт қилиш имконини берди.

Ҳақиқатан ҳам, мамлакатимизда қишлоқ хўжалигида таркибий ўзгаришлар чуқурлаштирилиб, бошоқли дон ва озиқ-овқат экинлари экиладиган майдонлар кенгайтирилгани, ҳосилдорлиги оширилаётгани натижасида тарихан жуда қисқа муддатда озиқ-овқат ва ғалла мустақиллигига эришилди.

Президентимизнинг 2008 йил 20 октябрдаги "Озиқ-овқат экинлари экиладиган майдонларни оптималлаштириш ва уларни етиштиришни кўпайтириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармони, айниқса, соҳада олиб борилаётган ислоҳотларни янги босқичга кўтарди. Ушбу ҳужжатга биноан, пахта экиладиган майдонлар қарийб 100 минг гектарга қисқартирилиб, бўшаган майдонларга сабзавот, полиз, картошка ва бошқа озуқа экинлари жойлаштирилди. Пировардида буларнинг бари, ҳатто, жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози тўлқинлари кўтарилган ўша йилларда ҳам озиқ-овқат маҳсулотлари тақчиллигини камайтириш, уларнинг нархлари ошиб кетишининг олдини олишда муҳим омил бўлди.

Юртимизда озиқ-овқат маҳсулотлари захиралари, айрим давлатлардагидек, фақат экин майдонларини кенгайтириш ҳисобигагина эмас, аксинча ҳосилдорликни кўтариш орқали ҳам мустаҳкамланаётир. Буни тасаввур қилиш учун мана бу рақамларни келтиришнинг ўзи кифоя, назаримизда. Агар 1991 йилда боғларнинг ҳар гектаридан ўртача 36,9 центнер мева, токзорлардан 50,4 центнер узум, сабзавот экинларидан 188,3 центнер, картошкадан 86,9 центнер ҳосил йиғиштириб олинган бўлса, мазкур кўрсаткич 2013 йилда тегишли равишда 110, 113, 278, 210 центнерга етди.

Шу ўринда савол туғилади: бунинг боиси нимада? Гап шундаки, давлатимиз раҳбарининг 2006 йил 11 январдаги "Мева-сабзавотчилик ва узумчилик соҳасини ислоҳ қилиш бўйича ташкилий чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарорига мувофиқ, 219 та ширкат хўжалиги негизида мева-сабзавотчиликка ихтисослаштирилган 40 мингдан ортиқ фермер хўжалиги ташкил этилди. Ислоҳотларнинг кейинги босқичида, яъни 2008 — 2010 йилларда ушбу фермер хўжаликларининг ер майдонлари мақбуллаштирилди, боғдорчилик ва узумчилик, сабзавот ва полизчилик тармоқларидаги фермер хўжаликлари эса саралланган ҳолда, йирик субъектлар сифатида шакллантирилди. Шу тарика боғ-роғлар асл соҳибкорлар қўлида файзу барака масканига айланди.

Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги мутахассисларининг таъкидлашича, боғдорчиликда жаҳоннинг илғор тажрибалари, замонавий технологиялар татбиқ қилинаётгани туфайли ҳосилдорлик ҳам, даромад ҳам муттасил ўсиб бораяпти. Интенсив технология асосида боғ яратиш — шулардан бири. 2011 — 2014 йилларда 13,5 минг гектар майдонда ана шундай усулда янги боғлар бунёд этилди.

Аслида, интенсив технология юртимиз боғбонлари учун янгилик эмас. Маълумотларга қараганда, мазкур усул дастлаб ўтган асрнинг бошларида, сўнгра 50 — 60-йилларида академик М. Мирзаев номидаги Ўзбекистон боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий тадқиқот институтида синовдан ўтказилган. Муассаса музейида сақланаётган экспонатлар, хусусан, пакана дарахтлардан таркиб топган боғлар суратлари билан танишган киши бунга комил ишонч ҳосил қилади. Шунинг учун ҳам, аксарият давлатлар учун янгилик бўлган ана шу технологияни ўзлаштириш республикамиз шароитида қийинчилик туғдирмади.

Интенсив боғларга бўлган қизиқиш тобора кучайиб бораётгани бежиз эмас. Чунки пакана ва яримпакана дарахтлар иккинчи йилдан бошлаб ҳосилга киради. Аниқроғи, ўша йили гектарига 2-5 тоннагача, учинчи йилда 5-10 тоннагача, 4-5 йилларда эса 40-50 тоннадан зиёд мева беради.

Боғлар ҳосилдорлиги юқори бўлишининг омиллари кўп, албатта. Қулай табиий иқлим, замонавий инфратузилма, етарли шарт-шароит мавжудлиги шулар жумласидандир. Мутахассислар фикрича, яна бир муҳим жиҳат борки, бу ҳам бўлса, селекция ишлари тўғри йўлга қўйилиб, янги маҳсулдор навлар яратилишидир.

Ўзбекистонда бу омиллар барчаси муҳайё қилингани алоҳида эътиборга лойиқ. Натижада серҳосил, саноатбоп, касалликларга чидамли, энг асосийси, экологик тоза маҳсулот берадиган навлар яратилиб, улар орасидан энг истиқболлилари районлаштирилмоқда.

М. Мирзаев номидаги Ўзбекистон боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий тадқиқот институти нафақат юртимиз, балки бутун Ўрта Осиёдаги энг тўнғич илмий муассаса бўлиб, бу ерда яратилган янги навларга қўшни давлатларда ҳам талаб ниҳоятда катта. Бунинг боиси, кўп йиллик тадқиқотлар натижасида 175 дан ортиқ янги мева-узум навлари яратилган бўлиб, ҳозирги кунда улардан 70 дан зиёди республика ҳудудида экиш учун тавсия этилган қишлоқ хўжалиги Давлат реестрига киритилганидир.

Мустақиллик институт ҳаёти, унинг селекционер олимлари фаолиятида туб бурилиш ясаб, янги даврни бошлаб берди. Илмий изланишлар кўлами янада кенгайиб, фақат охирги 10 йил ичида олма, нок, беҳи, шафтоли, ўрик, олхўри, анор, хурмо ва узумнинг 53 та янги нави республика Қишлоқ хўжалиги экинлари навларини синаш Давлат комиссиясига топширилгани ана шундан далолат беради.

Конференцияда қайд этилганидек, кейинги йилларда дунё бўйича иқлим ўзгариши оқибатида юзага келаётган экологик омиллар селекционерлар олдига янги талабларни қўймоқда. Илмий асосланган, тажрибада синалган, сув танқислиги ва қурғоқчил шароитга мослашувчан, ҳар хил зараркунанда ҳамда касалликларга чидамли, юқори ҳосилли навларни кўпайтиришни ҳаётнинг ўзи тақозо этмоқда.

Ҳозирги таҳликали замонда айрим давлатларда аҳолини табиий, арзон озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш долзарб муаммога айланиб бораётган мураккаб бир пайтда мамлакатимиз изчил тараққиётга эришаётгани, бозорларимизда йил давомида сархил мева-сабзавот, полиз маҳсулотлари сероблиги ва арзонлиги таъминланаётгани, халқимиз фаровонлиги юксалиб бораётгани қалбимизни ғурурифтихорга тўлдиради. Бунда захира маҳсулотларини жамғариш, уларни тўғри ва сифатли сақлаш борасида тизимли ишлар амалга оширилаётгани муҳим омил бўлмоқда. "Ўзулгуржисавдоинвест" уюшмаси айни шу мақсадда ташкил этилган.

Мазкур уюшма тизимида 57 та ҳудудий улгуржи савдо базаси ва корхона фаолият юритаяпти. Деҳқону боғбонларнинг машаққатли меҳнати эвазига етиштирилган ноз-неъматлар харид қилиниб, ана шу корхоналарда сифатли сақланади ва элимиз дастурхонига арзон нархларда пешма-пеш тортиқ қилинади. Бунинг учун уларда 116 минг квадрат метр совитилмайдиган ва 60 минг тонналик совутқичли омборхоналар ишлаб турибди.

Вазирлар Маҳкамасининг 2011 йил 7 апрелда қабул қилинган "2011 — 2015 йиллар даврида мева-сабзавот маҳсулотларини сақлашнинг моддий-техника базасини ривожлантириш ва мустаҳкамлаш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарори эса республикамизнинг барча ҳудудларида замонавий совитиш иншоотлари барпо этиш кўламини кенгайтириб юборди. Бунинг самараси ўлароқ, ўтган даврда Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятларда 38 минг 440 тонналик замонавий совутқичли омборхоналар ишга туширилиб, 2013/2014 йиллар қиш-баҳор мавсумида 65 минг тонна қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари захираси яратилди. Жорий йилда 70 минг тоннадан зиёд захира жамғариш режалаштирилаётир.

Қишлоқ хўжалигини модернизация қилиш, унинг тармоқларида илғор ва тежамкор технологияларни жорий этиш борасида олиб борилаётган ишлар ҳам дала неъматлари етиштириш ҳажмини муттасил кўпайтирмоқда. Бу, ўз навбатида, саноат корхоналарини хом ашё билан узлуксиз таъминлаш, экспорт салоҳиятини юксалтириш, энг асосийси, аҳолининг турмуши ободлигига хизмат қилаяпти.

Юртимиз фермерлари деҳқончилик билан чегараланиб қолмай, қўшимча тармоқларни ҳам ўзлаштираётгани эса халқаро миқёсда ҳавас уйғотмоқда. Президентимизнинг 2012 йил 22 октябрдаги "Ўзбекистонда фермерлик фаолиятини ташкил қилишни янада такомиллаштириш ва уни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармонига мувофиқ, қишлоқ мулкдорларига берилаётган имтиёз ва преференциялар уларни шундай марраларни забт этишга руҳлантираётир. Чунки ушбу ҳужжат асосида ўтган қисқа давр мобайнида фермер хўжаликларининг моддий ва молиявий базасини мустаҳкамлаш, уларнинг мулкий муносабатларини ишончли ҳимоялаш, кўп тармоқли фермер хўжаликларини ривожлантириш, соҳага самарали замонавий технологияларни жалб этиш, консалтинг марказлари тармоғи, шунингдек, кооперациясининг турли шаклларини ташкил қилиш ва кенгайтириш бўйича мисли кўрилмаган ишлар рўёбга чиқарилди. Пировардида юртимизда фаолият кўрсатаётган 73 мингдан зиёд фермер хўжаликларининг 28 мингтадан ортиғи кўп тармоқли фермер хўжаликларига айлантирилди. Улар томонидан ишлаб чиқарилаётган гўшт-сут, макарон ва ун ёки бошқа халқ истеъмоли моллари ўзининг юқори сифати билан ташқи бозорда ҳам мустаҳкам жой эгалламоқда.

Озиқ-овқат саноати корхоналари сони чекка ҳудудларда ҳам барпо этилаётган замонавий хўжалик юритувчи субъектлар ҳисобидан тобора кўпайиб бораяпти. Иқтисодиётимизга жалб этилаётган инвестицияларнинг асосий қисми, биринчи навбатда, ишлаб чиқариш объектларини қуриш, уларни энг илғор ускуналар билан жиҳозлашга йўналтирилаётир. Пировардида соҳада фаолият кўрсатаётган ишлаб чиқариш субъектлари сони қарийб 7 мингтага етди. Бунинг самараси ўлароқ, илгари импорт эвазига таъминланган айрим турдаги маҳсулотлар аллақачон маҳаллийлаштирилиб, эндиликда "Ўзбекистонда ишлаб чиқарилган" ёрлиғи билан экспорт қилинмоқда. Ўзбекистон Республикаси Озиқ-овқат саноати корхоналари уюшмаси тизимидаги корхоналарнинг ўзида мингдан зиёд турдаги маҳсулотлар ишлаб чиқариш ўзлаштирилгани бунга яққол мисол бўла олади.

Ялпи мажлисда сўзга чиққан Осиё тараққиёт банки вице-президенти Вен Сай Чжанг, Европа Иттифоқининг Марказий Осиё бўйича махсус вакили Януш Херман, Ислом тараққиёт банкининг Қишлоқ хўжалигини ривожлантириш департаменти директори Демба Ба ва бошқалар Ўзбекистонда ҳаётга татбиқ этилаётган иқтисодий ислоҳотлар, озиқ-овқат хавфсизлигини, чунончи, қишлоқ хўжалигини тубдан ислоҳ этиш ва озиқ-овқат саноатини ривожлантириш ҳисобидан таъминлаш бўйича амалга оширилаётган чора-тадбирлар самараларини юксак баҳолади.

Халқаро конференциянинг шўъба мажлисларида, шунингдек, жаҳон озиқ-овқат саноатини ривожлантириш, инсоннинг тўйиб овқатланишига эришиш, "истеъмол савати"нинг мақбул тузилмасини шакллантириш, замонавий агротехнологияларни жалб этиш, мева-сабзавотчиликда маҳсулдорликни ошириш, инфратузилма ва логистика тизимларини такомиллаштиришга оид лойиҳаларни бажаришда халқаро молия институтлари, инвесторлар билан ҳамкорликни кенгайтириш ҳамда бошқа масалалар муҳокама этилди.

Буларнинг бари келгусида жаҳон озиқ-овқат саноатида янги уфқларни очиши, одамларнинг ҳаёт даражасини юксалтиришдек эзгу мақсад-муддаоларга хизмат қилиши, шубҳасиз.

Конференция натижалари бўйича якуний ҳужжат қабул қилинди.

Мақсуд ЖОНИХОНОВ,
Саид РАҲМОНОВ,
«Халқ сўзи» мухбирлари.

Сарвар ЎРМОНОВ ва Аъло АБДУЛЛАЕВ (ЎзА) олган суратлар.

«Соғлом бола йили» Давлат дастури Францияда тақдим этилди

Парижда “Соғлом бола йили” Давлат дастурининг мамлакатимизда ҳаётга татбиқ этилиши жараёнлари ҳамда “Авиценна — Франция” ассоциацияси ташкил қилинганининг 10 йиллигига бағишланган брифинг бўлиб ўтди. Тадбир мазкур ассоциация ва Ўзбекистоннинг Франциядаги элчихонаси ҳамкорлигида ташкил этилди.

ДУНЁ НИГОҲИ

Брифингда Франциянинг ижтимоий-сиёсий, илмий-академик, маданий-гуманитар доиралари, Парижда аккредитациядан ўтган халқаро ташкилотлар ва дипломатия корпуси вакиллари қатнашди.

Тадбирда қайд этилганидек, Ўзбекистон ўз мустақиллигининг дастлабки йилларидан бошлаб соғлом ва ҳар томонлама баркамол ривожланган авлодни тарбиялашга устувор масала сифатида эътибор қаратиб келмоқда. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов томонидан 2014 йил мамлакатимизда “Соғлом бола йили” деб эълон қилингани ушбу оқилона сиёсатнинг мантиқий давоми бўлди. Шу муносабат билан қабул қилинган Давлат дастури фарзанднинг туғилиши, тарбияланиши, тиббий хизмат ва таълим олиши, оилада соғлом муҳитнинг мустаҳкамланиши, ҳукумат томонидан ижтимоий соҳага ажратилаётган маблағлар самарадорлиги оширилиши сингари кенг кўламли масалаларни қамраб олган.

Соғлиқни сақлаш соҳасидаги қатор лойиҳаларнинг амалга оширилишида хорижлик шериклар, шу жумладан, “Авиценна — Франция” ассоциацияси катта ёрдам кўрсатмоқда. Алоҳида таъкидланганидек, ушбу ассоциация 10 йил давомида Ибн Синонинг илм-фан, фалсафа ва тиббиёт соҳаларидаги илмий ишларини Франция ҳамда Европада оммалаштиришга бебаҳо ҳисса қўшиб келмоқда. Ўзбекистондаги касалхоналарнинг тиббий жиҳозлар билан таъминланишига кўмаклашиш, Францияда ўзбек шифокорлари учун қайта тайёрлаш курсларини ташкил қилиш ушбу ассоциация фаолиятининг муҳим йўналиши ҳисобланади.

“Авиценна — Франция” ассоциацияси президенти Марк БОННЕЛЬ брифингда сўзга чиқиб, Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов ташаббуси билан мамлакатда мустақиллик йиллари давомида турли соҳаларда, жумладан, соғлиқни сақлаш, илм-фан ва таълим жабҳаларида катта ислоҳотлар ҳаётга татбиқ этилганини, республика раҳбариятининг жиддий эътибори остида ўзбек халқининг бой маданий ва маънавий меросини асраб-авайлаш ҳамда қайта тиклаш борасида амалга оширилган кенг миқёсли ишлар халқаро ҳамжамият томонидан юқори баҳоланаётганини алоҳида таъкидлади.

— Яқинда Самарқанд шаҳрида бўлиб ўтган “Ўрта асрлар Шарқ алломалари ва мутафаккирларининг тарихий мероси, унинг замонавий цивилизация ривожидаги роли ва аҳамияти” мавзуидаги халқаро конференциянинг иштирокчиси сифатида “Авиценна — Франция” ассоциацияси фаолиятига берган баҳоси учун Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовга ўзимнинг самимий миннатдорлигимни билдираман, — деди М. Боннель. — Биз Ўзбекистонда иш олиб бориш асосида соғлиқни сақлаш соҳасидаги ислоҳотларнинг амалга оширилишида, шошилинч тиббий ёрдам кўрсатилиши ва донорлик қони билан таъминлашда иштирок этмоқдамиз. Бугунги кунга келиб, мамлакатда тиббиёт инфратузилмаси ва умуман соғлиқни сақлаш тизими юқори даражада ривожланди. Бизнинг ассоциациямиз Ўзбекистон билан ҳамкорликни давом эттиришга, Ибн Сино меросини тадқиқ қилиш, тиббиёт, маданият, таълим ва сайёҳлик соҳаларидаги лойиҳаларни амалга оширишга содиқдир.

“Жаҳон” ахборот агентлиги мухбири билан суҳбат чоғида тадбирнинг айрим иштирокчилари Ўзбекистонда ёш авлод вакилларини ҳар томонлама қўллаб-қувватлашга йўналтирилган давлат сиёсати юзасидан ўз фикр-мулоҳазаларини баён этдилар.

Алэн МОРЕ,
«Руэй-Мальмезоннинг биродарлашган шаҳарлари» ассоциациясининг президенти:

— Ассоциациямиз аъзоларидан иборат катта бир гуруҳ жорий йилнинг май ойида Ўзбекистонда бўлдилар. Мазкур танишув сафари чоғида Руэй-Мальмезон билан биродарлашган шаҳар — Бухорода қатор қизиқарли учрашувлар бўлиб ўтди. Фурсатдан фойдаланиб, ўз тарихини юксак қадрлайдиган ўзбек халқига бўлган чексиз ҳурматим ва эҳтиромимни изҳор этишни истардим. Ўзбекистон заминида туғилган ҳамда ижод қилган ўрта асрлар Шарқ алломалари ва мутафаккирларининг илмий фикрларига Европада, шу жумладан, Францияда жуда катта ҳурмат билан қарашади.

Шунингдек, биз 2014 йил Ўзбекистонда “Соғлом бола йили” деб эълон қилинганини ҳам юксак қадрлаймиз. Бу борадаги Давлат дастурининг амалга оширилиши соғлом, ўз аждодларига муносиб бўлган ва ҳар томонлама баркамол авлоднинг шаклланишига кўмаклашади, деб ҳисоблаймиз.

Мериям СЕБТИ,
Франция Илмий тадқиқотлар миллий марказининг эксперти:

— Энг аввало, яқинда Самарқанд шаҳрида бўлиб ўтган халқаро конференцияда Ибн Синонинг фалсафага, илмий фаолиятига оид ўз маърузам билан қатнашганимдан бениҳоя мамнун эканлигимни айтишни хоҳлар эдим. Мен Ўзбекистонда ёш мутахассислар, илмий кадрлар, француз ва бошқа хорижий тиллар бўйича таржимонлар тайёрлашнинг даражаси юқори эканлигига шахсан гувоҳ бўлдим.

Умид қиламанки, Самарқанд конференцияси ўзининг амалий натижаларини беради. Президент Ислом Каримов таъкидлаганидек, мазкур халқаро анжуман мамлакатингиз ҳамда хорижий давлатларнинг илмий марказлари ва университетлари ўртасидаги ўзаро ҳамкорлик алоқалари мустаҳкамланиши учун асос бўлиб хизмат қилади.

«Жаҳон» АА.
Париж

ҒАМХЎРЛИК

Бухоро шаҳридаги Меҳрибонлик уйида тарбияланган Акмал Давронов учун Соғлом бола йили бир умр ёдда қоладиган бўлди. Унинг никоҳ тўйи қўшалоқ байрамга айланди, яъни ушбу ёш оилага янги уй калити топширилди.

Ёш оилага уй калити топширилди

— Бундай юксак эътибор ҳамда ғамхўрликдан мамнунман, — дейди у. — Президентимиз биз, ёшларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаяптилар. Етарлича билим олишимиз билан бирга, бўш вақтимизни мазмунли ўтказишимиз учун зарур шарт-шароитлар яратиб бераяпти. Ушбу шинам уйни айтмайсизми? Бу ғамхўрликка ҳалол меҳнат қилиб, эл-юрт фаровонлигига муносиб ҳисса қўшиш билан жавоб бераман.

Тураржой биноси илгари собиқ “Бухоротекс” корхонасининг профилактика дам олиш маскани бўлиб, кейинчалик қаровсиз ҳолга тушганди. У 4 миллиард сўм эвазига тубдан янгиланди ҳамда 64 та ёш оилага мўлжалланган тураржой қиёфасини олди. Вилоят ҳокимлиги, вилоят прокуратураси ва ҳомий ташкилотлар томонидан Вазирлар Маҳкамасининг 2010 йил 2 августдаги қарорига мувофиқ амалга оширилган бу хайрли иш боис 44 та иш ўрни яратилганини ҳам айтиш лозим. Яъни бинонинг биринчи қаватида новвойхона, тикувчилик цехи, сартарошхона, озиқ-овқат дўкони каби жами 11 турдаги маиший хизмат кўрсатиш шохобчаси фаолият кўрсата бошлади.

Истам ИБРОҲИМОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ЯНГИ йўллар, кўприклар

Амударё... баъзан тиниб, баъзан мавжланиб оқадиган бу азим дарё барчамизнинг қалбимизга ҳаяжон солади. Болалик пайтимизда дарёдан ўтар эканмиз, катталар дуога қўл очиб, яхши тилаклар қилгани эсимда. Сув — азиз неъмат, тириклик, ҳаёт нишонасидир.

ВАТАН МАНЗАРАЛАРИ

Кўприклар кишиларни дийдор аталмиш манзилга элтади. Хусусан, Амударёнинг икки қирғоғида яшаётган Қорақалпоғистон ва Хоразм аҳли учун кўприкнинг қадри беқиёс. Шу боис кўприкдан ўтиб келганлардан дастлаб: “Дарёда сув яхши оқяптими?” деб сўралади, кейин болачақа, бошқа одатий сўрашишлар бошланади. Агар дарёнинг суви лойқаланиб, тўлиб оқаётган бўлса, эшитганлар қувонишади. Эл насибаси мўл, хирмонлар баланд бўлишига ишонч ортади.

Тақдир тақозоси билан катта қизимиз дарёнинг нариги томонига — Урганчга келин бўлди. Қуда чақириқ маросими — янги қариндошлар билан яқиндан танишиш маъносида ўтказиладиган, қадимдан сақланиб келаётган одат. Қудаларни чақирган кунда қалин қор ёғиб, дарё усти ҳам музлади. Йўл ёмонлигидан ота-оналар келин-куёвни дарё бўйидан уйларига қайтариб юбориб, ўзлари муз устидан пиёда ўтиб, Тўрткўлга келишибди.

Кичик қизимиз ҳам дарёнинг эски кўпригидан, қор учқунлаб турган кунда келин бўлиб йўлга отланди. Совчилар ўша кўприкдан бир неча марта ўтиб уйга қатнадилар. Тўйдан кейин сал ўтмай “Урганч — Беруний” янги кўприги қурилиб, ишга тушди. Қуда чақириққа момомиз — саксон ёшдан ошган Ўғилжон она келдилар.

Қорақалпоғистон Республикаси ва Хоразм вилоятида азалдан бир-бири билан борди-келди қилаётганлар учун “Беруний — Урганч” кўпригининг қурилиб, ишга туширилиши жуда қувонарли воқеа бўлди. Қолаверса, бугун Тўрткўлда туриб Хоразмга бормоқчи бўлсангиз, “Тўрткўл — Урганч”, “Тўрткўл — Хонқа” каби йўналишларда қатнаб турган, республикамизда ишлаб чиқарилган машиналарда беминнат хизмат қилишга шай турган ҳайдовчилар манзилингизга тезда элтиб қўядилар. “Урганч — Беруний — Тўрткўл” йўналиши бўйича йўлга қўйилган “ISUZU” автобуслари қатнови ҳам йўловчилар учун яна бир қулайлик яратди.

Хоразмга Ҳазорасп тумани орқали ўтсангиз, ҳашаматли, замонавий Тошсақа кўпригидан тинмай қатнаётган транспортларни кўриб қувонасиз. Ҳали кўприкдан нариги қирғоққа ўтмаёқ “Мен туғилган кўҳна воҳа шуҳратин олам билар”, деб битилган сатрлар сизни кутиб олади. Икки соҳил кишилари дўстлигини куйлаган Комилжон Отаниёзовнинг салобатли овози эшитилгандек бўлади. Ҳақиқатан ҳам, биз туғилган маскан, обод ва озод элимиз довруғини кўплар билади, тан олади.

Йўллар, кўприклар инсонни дийдор деб аталган қутлуғ манзил томон етказмоқда. “Беруний — Урганч”, “Тўрткўл — Хонқа” кўприклари, устидан темир йўли ҳам ўтган Тошсақа кўприги икки соҳил аҳолисига хизмат қилади. Шунингдек, “Қоратов — Манғит”, “Чолиш”, “Тахиатош — Хўжайли”, “Нукус — Хўжайли” каби Амударё устидаги кўприклар орқали Қорақалпоғистонда истиқомат қилаётган фуқароларнинг узоғи яқин бўлмоқда. Мустақиллик йилларида бу йўллар ва кўприкларнинг аҳолига қулай хизмат қилиши учун хайрли ишлар амалга оширилди, маблағлар сарфланди. Бу эса кишилар юзида табассум, дилида сурур уйғотмоқда. Янги кўприкдан мамнун бўлаётган нуроний қуда момомиз ўғил-қизлари, невара-чеваралари яшаётган замондаги янгиликлар, ўзгаришларни қувониб кузатади. Бундай давру давронларга етиб келишимиз учун фидойилик ила меҳнат қилаётганларни алқаб, дуога қўл очади...

Қурбонбика ЮНУСОВА.
Қорақалпоғистон Республикаси

«CAPITAL REALTOR GROUP» МЧЖ

очиқ аукцион савдосига таклиф этади.

«Capital realtor group» МЧЖ Қашқадарё филиалида 2014 йил 25 июнь куни соат 11.00 да бошланғич баҳоси ошиб бориш тартибида ўтказиладиган очиқ аукцион савдосига Қарши шаҳар СИБ томонидан Жиноят ишлари бўйича Тошкент вилояти судининг 2010 йил 20 апрелдаги 2-040-10-сонли ижро варақасига асосан хатланган қуйидаги кўчмас мулклар такроран қўйилмоқда:

1. Қарши шаҳри, Қизил мачит кўчасида жойлашган бир қаватли маъмурий бино ва омборхона биноси.
Бошланғич баҳоси — 294 116 377 сўм.

2. Қарши шаҳри, Ғузор кўчасида жойлашган савдо базаси.
Бошланғич баҳоси — 2 453 198 966 сўм.

3. Қарши шаҳри, Шибаев кўчаси (Мадина), мебель цехида жойлашган Гунгон савдо дўкони.
Бошланғич баҳоси — 569 553 485 сўм.

Талабгорлар юқоридаги кўчмас мулклар билан Қарши шаҳар СИБ вакили иштирокида бевосита жойига чиқиб танишишлари мумкин.

Аукцион савдосида қатнашиш истагидаги талабгорлардан аризалар эълон чоп этилган санадан бошлаб ҳар куни (дам олиш ва байрам кунларидан ташқари) соат 9.00 дан 18.00 гача қабул қилинади ва савдодан бир кун олдин, яъни 2014 йил 23 июнь куни соат 18.00 да тўхтатилади. Аукцион савдосида қатнашиш истагидаги талабгорлар кўчмас мулк бошланғич баҳосининг 10 фоизидан кам бўлмаган миқдордаги закалат пулини тўлов ҳужжатида ижро ҳужжати рақами ва санасини кўрсатган ҳолда, ҳар бир мулк учун алоҳида тартибда савдо ташкилотчиси — «Capital realtor group» МЧЖнинг ОАТБ «Капиталбанк» Мирзо Улуғбек филиалидаги қуйидаги ҳисоб рақамига тўлашлари шарт: 20208000204927571003, МФО: 01018, СТИР: 207126662.

Аукцион савдосида қатнашиш истагидаги талабгорлар мулкни сотиб олиш учун ариза, закалат пули тўғрисидаги келишув битими нусхаси ва закалат пули тўланганлигини тасдиқловчи тўлов ҳужжатининг асл нусхаси, жисмоний шахслар фуқаролик паспорт нусхаси, юридик шахслар эса давлат рўйхатидан ўтганлиги ҳақидаги гувоҳнома нусхаси ва корхона устави, агар савдода ишончли вакил иштирок этса, белгиланган тартибда расмийлаштирилган ишончнома топширишлари лозим.

Манзил: Қарши шаҳри, Ғузор кўчаси, 4-уй.
Телефон: (8-375) 227-20-28.

Хизматлар лицензияланган.

865R/90

● РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР ●

«Universal auktsion invest» МЧЖ Сурхондарё вилояти филиали

бошланғич баҳоси босқичма-босқич ошиб бориш тартибида ўтказиладиган аукцион савдоларига таклиф этади.

2014 йил 8 июль куни соат 11.00 да бошланғич баҳоси босқичма-босқич ошиб бориш тартибида ўтказиладиган аукцион савдосига қуйидаги автотранспорт воситалари қўйилмоқда:

* Термиз шаҳар СИБ томонидан ФИБ Термиз туманлараро судининг 2013 йил 1 мартдаги 1151-сонли ижро варақасига асосан хатланган, Шароф Рашидов кўчаси, 80-уйда жойлашган, Термиз шаҳар Суд департаментида сақланаётган, 2001 йилда ишлаб чиқарилган «Tico» русумли, давлат рақами 75 O 250 BA.
Бошланғич баҳоси — 12 570 000 сўм.

* Жарқўрғон тумани СИБ томонидан ФИБ Қумқўрғон тумани судининг 2014 йил 12 мартдаги 1-1469-сонли ижро варақасига асосан хатланган, Жарқўрғон тумани ИИБ ЙҲХБда сақланаётган, 1998 йилда ишлаб чиқарилган «Damas» русумли, давлат рақами 19 B 26 97, техник носоз.
Бошланғич баҳоси — 11 250 000 сўм.

* Сариосиё тумани СИБ томонидан ФИБ Сариосиё тумани судининг 2014 йил 22 апрелдаги 1050-сонли ижро варақасига асосан хатланган, ОАТБ «Микрокредитбанк»нинг Узун филиалида сақланаётган, 1999 йилда ишлаб чиқарилган «ГБА СПГ Нексия» русумли, давлат рақами 75 R 160 DA.
Бошланғич баҳоси — 21 759 690 сўм.

* Шўрчи тумани СИБ томонидан ЖИБ Қизириқ тумани судининг 2013 йил 21 майдаги 1-86-сонли ижро варақасига асосан хатланган, Шўрчи тумани ИИБ ЙҲХБ жарима майдончасида сақланаётган, 1986 йилда ишлаб чиқарилган «ВАЗ 21063» русумли, давлат рақами 75 H 799 DA.
Бошланғич баҳоси — 8 849 244 сўм.

2014 йил 23 июнь куни соат 11.00 да бошланғич баҳоси босқичма-босқич ошиб бориш тартибида ўтказиладиган аукцион савдосига қуйидаги автотранспорт воситалари қўйилмоқда:

* Денов тумани СИБ томонидан хатланган, Сурхондарё вилояти хўжалик судининг 2014 йил 21 январдаги 19-1306/15625-сонли ижро варақасига асосан, хатланган Денов тумани, И. Тўраев СИУ, Чунтош маҳалласида сақланаётган, 2005 йилда ишлаб чиқарилган «ВТ-150» русумли трактор, давлат рақами ЕЦ 33 24, техник носоз.
Бошланғич баҳоси — 27 000 000 сўм.

* 2005 йилда ишлаб чиқарилган «ТТЗ 80-11» русумли трактор, давлат рақами ЕЕ 16 20, техник носоз.
Бошланғич баҳоси — 10 500 000 сўм.

Сурхондарё вилояти хўжалик судининг 2012 йил 30 декабрдаги 19-1201/18904-сонли ижро варақасига асосан хатланган, Денов тумани ИИБ ЙҲХБ жарима майдончасида сақланаётган, 2005 йилда ишлаб чиқарилган «ВТ-150Д» русумли трактор, давлат рақами 77-81 CH.
Бошланғич баҳоси — 43 883 088 сўм.

* Музработ тумани СИБ томонидан Сурхондарё вилояти хўжалик судининг 2011 йил 31 январдаги 19-1007/18822-сонли ижро варақасига асосан хатланган, Музработ тумани МТП ОАЖда сақланаётган, 1998 йилда ишлаб чиқарилган «Magnum-8940» русумли трактор, давлат рақами 28-73 CH.
Бошланғич баҳоси — 40 000 000 сўм.

* Сариосиё тумани СИБ томонидан ЖИБ Сариосиё тумани судининг 2013 йил 17 июндаги 1-81-сонли ижро варақасига асосан хатланган, Сариосиё тумани, «Аэропорт» МФЙ, 8/7-уйда сақланаётган, 2010 йилда ишлаб чиқарилган «Matiz best» русумли автомашина, давлат рақами 75 X 177 DA.
Бошланғич баҳоси — 8 177 420 сўм.

Юқоридаги мулклар 2014 йил 23 июндаги аукцион савдосида сотилмаган тақдирда, уларнинг такрорий аукцион савдоси 2014 йил 9 июль куни соат 11.00 да бўлиб ўтади.

Аукцион савдосига қўйилган автотранспорт воситалари билан Суд департаменти вакили иштирокида бевосита жойига чиқиб танишиш мумкин. Аукцион савдоларида иштирок этиш истагидаги талабгорлардан аризалар иш кунлари соат 10.00 дан 16.00 гача қабул қилинади (соат 13.00 дан 14.00 гача тушлик вақти). Талабгорлардан аризаларни қабул қилиш аукцион савдосидан бир кун олдин соат 11.00 да тўхтатилади.

Аукцион савдоларида қатнашиш истагидаги талабгорлар савдо ташкилотчиси билан тузиладиган закалат келишувига асосан, мулк бошланғич баҳосининг 10 (ўн) фоизидан кам бўлмаган миқдордаги закалат пулини тўлов ҳужжатида ижро ҳужжати рақами ва санасини кўрсатган ҳолда, «Universal auktsion invest» МЧЖ Сурхондарё вилояти филиалининг ХОАББ «Трастбанк» Термиз шаҳар филиалидаги МФО: 01063, СТИР: 302083379, 20208000204932168018 ҳисоб рақамига тўлашлари ва қуйидаги ҳужжатларни топширишлари керак: юридик шахслар давлат рўйхатидан ўтказилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома нусхаси, жисмоний шахслар паспорт нусхаси, закалат пули тўланганлиги ҳақида тўлов ҳужжати, ваколатли шахс қатнашса, ўрнатилган тартибда расмийлаштирилган ишончнома. Ихтиёрий қўшимча хизматлар кўрсатиш учун тўлов олинади.

Аукцион савдоларини ўтказиш ва қўшимча маълумот олиш манзили: Термиз шаҳри, «Тадбиркорлар маркази» биноси. Мурожаат учун телефон: (+99891) 577-03-00.

Гувоҳнома № 004059.

869R/165

Вазирликлар, бирлашмалар, корхоналар, ташкилотлар, кичик бизнес субъектлари, тадбиркорлар ва хорижий компания ҳамда фирмалари раҳбарлари диққатига!

«Ўзметкомбинат» ОАЖ

Сизларни 2014 йил 11 ва 13 июнь кунлари «Ўзэкспомарказ МКМ» ОАЖда бўлиб ўтадиган Тармоқ саноат ярмаркаси ва Кооперация биржаси доирасидаги комбинатнинг тақдимот тадбирларида (3-павильон) қатнашишга таклиф этади.

Стендда қуйидагилар намойиш қилинади:

- анъанавий ишлаб чиқариладиган маҳсулотлар — қора металлар прокати, шу жумладан, майдаловчи шарлар, мис ва унинг қотишмасидан тайёрланган маҳсулотлар, пайвандлаш электродлари, эмалланган пўлат идишлар, қурилиш михлари, рабица тўри;
- ишлаб чиқаришни Маҳаллийлаштириш дастури бўйича яқин муддатда тайёрланиши йўлга қўйилаётган маҳсулотлар;
- импорт қилинаётган маҳсулот экспонатлари — ўтга чидамли материаллар, корхона ва ташкилотларда ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш учун маҳаллий хом ашё асосида тайёрланган бутловчи ва эҳтиёт қисмлар.

Кўргазма давомида узоқ муддатли кооперация алоқаларини йўлга қўйиш учун ҳамкорлик масалалари кўриб чиқилади.

868R/476

Халқ сўзи
Народное слово

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Кенгаши, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир Ўткир РАҲМАТОВ

2008 йил 15 январда Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0001-рақам билан рўйхатга олинган. Нашр индекси — 229. Буюртма Г — 669. 118 356 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2. Баҳоси келишилган нархда.

ТЕЛЕФОНЛАР:
Девонхона 233-52-55;
Котибият 233-10-28; Эълонлар 232-11-15.

ISSN 2010-8788

Таҳририятга келган қўлёзмалар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди.
Реклама материаллари учун таҳририят жавобгар эмас.

Газета таҳририят компьютер марказида терилди ҳамда оператор Ж. Тоғаев томонидан саҳифаланди.

• МАНЗИЛИМИЗ:
100000,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Навбатчи муҳаррир — С. Раҳмонов.
Навбатчи — З. Худойшукуров.
Мусаҳҳиҳ — Ш. Машраббоев.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. ЎзА якуни — 02.05 Топширилди — 03.15 1 2 3 4 5